

PHẦN II

- Đơn vị tác chiến
- Tiểu đoàn 1, TĐ33, SD21 Bộ Binh
- Biệt phái về Bộ Chỉ Huy Trung Đoàn
 - Trở về đơn vị gốc
 - Đơn vị ra lưu động
- Giải toả khu Trù Mật Cà Vàng
- Bị phục kích tại kinh Bít, Kiến Tường
 - Giải phóng Thủ đô Sài Gòn
- Trận đánh tại Bình Đại, Kiến Hòa
- Bắt sống trọn ổ Tỉnh uỷ Bến Tre
 - Hành quân yểm trợ các nơi
- Tái chiếm đồn Khánh Bình Tây
- Giữ an ninh công trường Huệ Đức
 - Hoạt động tại Chương Thiện
- Hành quân vùng Thất Sơn (bị thương)
 - Trở lại đơn vị
 - Trận Hiếu Lễ
 - Trận Chà Là
- Thiết lập căn cứ Chà Là
- Chiến đoàn 33 lưu động

ĐƠN VỊ TÁC CHIẾN

Cuối tháng 7 năm 1959. Đơn vị được cử đi biệt lập, tăng cường cho quận Châu Phú để hành quân tảo thanh giữ gìn an ninh cho ngày bầu cử trong tháng 9 tới đây. Lần đầu tiên tôi ra quân với một đơn vị tác chiến trực thuộc Sư Đoàn 21 Bộ Binh có tên tuổi với phù hiệu là Sét Miền Tây, thành lập bởi nhiều đơn vị tinh nhuệ. Đại đội do tôi chỉ huy trước thuộc Tiểu Đoàn 19 cũ (BVN) bây giờ là Tiểu Đoàn 1/33, đơn vị này đầu tiên do Thiếu tá Đỗ Cao Trí Chỉ huy sau này ông tử nạn Phi cơ trong thời gian là Đại Tướng Tư Lệnh Quân Đoàn 3.

Đêm xuất quân, 4 xe GMC di chuyển từ Thất Sơn đến thị trấn Châu Đốc lúc 10 giờ tối, trình diện Quận Trưởng kiêm Chi Khu Trưởng tại Văn phòng, trên tay mang tấm bản đồ gấp Quận trưởng trình

bày khả năng tác chiến gồm 112 người và có một phiên họp nhỏ, ngắn gọn, Bộ Chỉ Huy đã khoanh vùng địa bàn hoạt động A, B, C, D, sẵn sàng cho đơn vị tôi, Vùng Thanh Mỹ Tây – dọc theo biên giới Miền Việt, Vùng Hưng Nhơn, Kinh xăng Cây Dương, thời gian một tháng hành quân phô trương lực lượng trong vùng được quy định. Hệ thống liên lạc với quận theo đặc lệnh truyền tin sẽ được thay đổi hằng nhiệm kỳ. Trước 5 ngày bầu cử đơn vị sẽ được phối trí sau. Bảy giờ tạm đóng quân tại đầu bờ Chợ Bò Núi Sam làm hậu trạm, nghỉ một ngày và bắt đầu hoạt động. Dựa theo tình hình địch thấy những đường giao liên của Nghĩa quân cách mạng dọc theo biên giới Miền Việt với một vài đường dây đi thu thuế ở vùng hậu bối Thanh Mỹ Tây. Có võ trang một số đơn vị Giáo phái Hoà Hảo ly khai như Nguyễn hồng Tươi đóng vùng biên giới Tân An núi nổi Tân Châu và Lê Chơn Tình trong vùng Bình gi, Bắc Đay, Vung Thăng, Tiểu đoàn 20 Nghĩa quân cách mạng của Bảy Đờm hoạt động vùng Nhà Bàng, Cây mít, Nhà neo, ẩn trốn ở bên kia biên giới Miền. Địch chỉ xâm nhập thu thuế bắt cóc cho chuộc tiền mà thôi. Cũng trong thời gian này Mặt Trận Giải Phóng miền Nam bắt đầu tuyên truyền chuẩn bị khai sinh Mặt trận. Tại tỉnh này có Bác sĩ Phùng Văn Cung nguyên Trưởng ty Y tế Châu Đốc, thoát ly thành lập Mặt Trận Giải Phóng Miền Nam (Force Libération du Sud Việt Nam) của Luật sư Nguyễn hữu Thọ, sau này là Tổng Trưởng Bộ Nội Vụ của Chính Phủ Lâm

Thời miền Nam VN trong nội các của Kiến trúc sư Huỳnh tấn Phát, họ cũng ẩn trú bên Miền và qua lại Thất sơn, núi Bathê, hoạt động về đêm.

Quận Châu Phú có nhiều kinh rạch, dân chúng rất trù phú cư ngụ dọc theo các bờ kinh, đồng ruộng mênh mông, nên hoạt động tới vùng nào cũng phải qua đêm theo bờ kinh. Cá tôm rất nhiều nên khổ lo mang theo lương khô, ăn uống thoái mái, khẩu phần mỗi người lính là 14 đồng năm cắc. Nhờ có một chút năng khiếu về tổ chức tình báo nên tôi vội thiết lập ngay một đường giây tình báo trong khu vực trách nhiệm, mặc dù được biệt phái hoạt động ngắn hạn nhưng cũng phải chú trọng nặng về tình báo. Không nhớ rõ ngày trong tháng 8 dl, qua đường giây tình báo, tôi biết được đêm nay loạn quân sẽ về vùng Thanh Mỹ, nhà của ông Hương giáo Đạm thu thuế. Tôi đích thân dẫn một toán lính tuyển lựa đi phục kích chặn đường giao liên từ kinh xăng Cây dương qua Thanh Mỹ. Nước sông dâng lên cao nên địch phải di chuyển bằng xuông. Khi địch mới vừa bước lên bờ bị toán phục kích của tôi nổ súng, địch không kịp bắn trả, vội vàng bỏ chạy, để lại một xác chết với một khẩu súng lục và một súng trường còn nằm trên xuông, 2 tên chạy thoát. Sau khi nhận diện giấy tờ, biết được địch thuộc lực lượng kinh tài của Đội Nghĩa quân cách mạng Bảy Đờm. Chúng tôi rút quân về kinh xăng

Vịnh tre lên Quốc lộ đón xe về Núi Sam trong đêm. Sáng hôm sau giao nạp chiến lợi phẩm được Quận Trưởng Châu Phú thưởng 1000 đồng và một con bò để khao quân. Chiều hôm sau tôi được lệnh trở về Bộ Chỉ Huy Trung đoàn thuyết trình và trình bày sự kiện xảy ra cho Thiếu tá Phạm Quốc Thuần Trung Đoàn trưởng. Được khen ngợi và sau này được tuyên dương một anh dũng bội tinh với ngôi sao đồng và anh Danh Lê Tiểu đội trưởng nhóm phục kích một Anh Dũng Bội Tinh với ngôi sao Bạc.

Thường thì hệ thống liên lạc báo cáo vị trí đóng quân và diễn tiến hành quân về Tiểu Đoàn hoặc đơn vị gốc bằng máy SCR 300 nhưng khoảng cách bị giới hạn, nên mỗi khi đi biệt lập được tăng cường một toán truyền tin GRC 9 đánh điện tín mật mã bằng máy phát điện quay tay. Với antenne giây mỗi khi đến điểm đóng quân phải thiết trí hệ thống antenne và mỗi khi di chuyển từ khu vực này qua khu vực kia phải tháo gỡ rất là bất tiện. Đến ngày bầu cử, đơn vị được phối trí đi giữ thùng phiếu chánh tại Mỹ Đức và làm lực lượng trừ bị. Vừa trình Sự Vụ Lệnh để đơn vị bỏ phiếu vào lúc 6 giờ chiều, phòng phiếu sắp đóng để kiểm phiếu thì tôi được lệnh chuẩn bị di chuyển đến vùng Vĩnh Gia Vĩnh Điều trên kinh Vĩnh Tế, gần biên giới Việt Miên. Phía bên này bờ kinh là của Việt Nam, bên kia bờ kinh là đất Miên. Xe đưa chúng tôi đến Tịnh

Biên sau đó đi bộ vào khu vực trách nhiệm. Tháng chín, vùng Châu Đốc mực nước lên cao, từ Tịnh Biên vào Lạc Quới, xe không chạy được vào mùa này. Kinh đào Vĩnh Tế là một địa danh được lấy từ tên của bà vợ ông Thoại Ngọc Hầu, kinh này đào vào thời kỳ đánh Xiêm La tức Thái Lan ngày nay.

BIỆT PHÁI VỀ BỘ CHỈ HUY TRUNG ĐOÀN

Đầu tháng mười, tôi được lệnh biệt phái tạm thời về Trung Đoàn giữ chức vụ Trưởng Ban 3 Trung Đoàn thay thế Trung úy Quế đi học 6 tuần. Trung úy Thạch Chương người thay tôi giữ Đại Đội hành quân bàn giao tạm tại Vĩnh Gia, Tịnh Biên Châu Đốc, không có ký bàn giao vật liệu quân trang, quân dụng vì Trung úy Thạch Chương đang kiêm Tiểu Đoàn Phó, và tôi sẽ trở lại cuối tháng 12.

Về làm việc tạm thời nhưng tôi cũng nhận bàn giao tại Hậu cứ Thất Sơn và theo Thiếu tá Phạm Quốc Thuần, Trung Đoàn Trưởng, đi hội ở Sư Đoàn và Quân Khu. Đang ở đơn vị tác chiến mà về Tham mưu làm rất gò bó không có quân, đi đâu cũng phải tự túc đồ dùng cá nhân, ghé bố xếp đồ vào xe móc hậu của chiếc xe Jeep. Có khi lái xe và cùng đi với

Trung Đoàn Trưởng đến Tỉnh Kiến Phong (Cao Lãnh) Kiến Tường (Gò Bắc Chiên Đồng Tháp Mười) nơi mà vùng hoạt động của Trung Đoàn được Quân Khu Giao phó. Bộ Chỉ Huy Trung Đoàn 33 đóng tại Đình Cao Lãnh. Đầu tiên là hoạch định một cuộc hành quân tiếp viện đơn vị của Trung Đoàn 42 do Thiếu tá Dừa làm Trung Đoàn Trưởng, Trung úy Hồ Thoại, Đại đội Trưởng hành quân bằng xuồng bị thất trận tại gò Rộc muống bởi Tiểu Đoàn 502 Việt Cộng phục kích, vì đa số lính quân dịch miền trung không biết bơi nên thất trận Trung úy Hồ Thoại bị bắt và sau đó được thả ra bị Sở 1 An ninh Quân đội điều tra.

Một trận thứ hai cũng trong tỉnh Kiến Phong Tiểu Đoàn 2/33 bị chạm súng với lực lượng địch là Tiểu Đoàn 502 tại Giồng bàn Thường Phước biên giới Việt Miên. Trận này Trung úy Nhiều, Đại Đội Trưởng bị tổn thất mất tích 7 binh sĩ với một Trung Liên Bar và 5 súng trường. Thời gian này trong vùng trách nhiệm của Trung đoàn có 2 Tiểu Đoàn cơ động tỉnh là 502 và 504 chưa kể du kích và các Đại đội địa phương. Tình hình địch tại tỉnh Kiến Phong có phần nặng hơn. Trung đoàn dự định di chuyển Bộ Chỉ Huy nhẹ xuống Hồng Ngự, Tôi và Thiếu tá Phạm Quốc Thuần dùng Hors - Bord đi Hồng Ngự quan sát vị trí và liên hệ với Quận trưởng sở tại, lúc này là Đại úy Nguyễn Bá Long tự Thìn, tiếp xúc xong trở về Cao Lãnh gặp mưa to giông bão, chiếc

Hors Bord phải chạy phía bên kia bờ địa hạt Angiang cho đỡ nguy hiểm, đến Cù Lao Ông Chưởng, Hors Bord tắt máy phải dừng lại, để tìm thuê tàu kéo chiếc Hors Bord qua sông Cửu Long về cầu Bắc Cao Lãnh. Lúc này khoảng 9 giờ đêm. Trên Hors Bord chỉ có tôi, Thiếu tá Thuần và một anh lái Hors Bord, vũ khí ngoài súng lục ra, còn có một khẩu Thompson duy nhất, tôi mang theo lên bờ, đi khoảng 2 cây số, mới gặp được nhà có tàu dò. Minh mảy ướm ngoi họ thấy có mỗi một mình tôi mà mang vũ khí, họ rất đổi ngạc nhiên. Nhờ vào những năm 1957 tôi có làm việc trong tỉnh Angiang nên biết rõ Cù Lao Ông Chưởng này theo đạo Hòa Hảo và rất an ninh, nên tôi vững tâm.

Chủ nhà mời tôi xuống tàu chạy theo rạch nhỏ ra sông cái nơi Hors Bord đang neo dựa bờ, gặp lại Thiếu tá Trung Đoàn Trưởng, ông ta mừng rỡ và nói đi lâu quá ông hơi lo. Tàu kè chiếc Hors Bord của chúng tôi qua bên kia Cao Lãnh, tôi móc túi trả tiền, chủ dò không lấy, chúng tôi cảm ơn mời ông điều thuốc, xong ông từ già chạy đi. Về Bộ Chỉ Huy tắm rửa xong dùng cơm, Thiếu tá Thuần nói với tôi nguyên văn: *"Tôi với ông kỷ niệm này không bao giờ quên, nếu có ngọn gió nào đưa tôi lên, không bao giờ tôi quên cậu"*. Nhưng mãi về sau này gặp lại Thiếu tá Thuần là Trung tướng Tư Lệnh Quân Đoàn 3 đóng tại Biên Hoà, tôi có gửi ông một người bạn là Trung Tá Hà Văn Sáu, trước cũng ở Trung Đoàn 33

được làm Quận trưởng Long Thành đến ngày mất nước. Cá nhân tôi có lúc bị trù dập nhưng cũng không nhờ vả ai cả. Trong thời gian Thiếu tá Phạm Quốc Thuần làm Trung Đoàn Trưởng Trung Đoàn 33, có lần tôi cùng đi với ông về Tây Ninh gắn huy chương, thời gian đó Bộ Tư Lệnh Sư Đoàn Bản Doanh đóng tại Tây Ninh, Trung tá Trần Thanh Chiêu làm Tư Lệnh và Thiếu tá Nguyễn Văn Tươi làm Tham Mưu Trưởng. Đêm nay Bộ Chỉ Huy Trung Đoàn 32 đóng tại Trảng Sụp bị Việt Cộng tấn công thất thủ với tổn thất nặng nề và sau đó Tư Lệnh Sư Đoàn bị cách chức. Lúc này Tổng Tham Mưu Trưởng là Trung Tướng Lê Văn Ty.

TRỞ VỀ ĐƠN VỊ GỐC

(Giữ an ninh công trường Xáng)

Sau 6 tuần lễ, tôi trở về đơn vị cũ với nhiệm vụ giữ an ninh cho xáng đào kinh Đồng Tiến. Từ An Long qua Gãy Cờ Đen chiều dài 43 cây số. Tiểu Đoàn tôi 1/33 do Đại úy Võ vạng Tú làm Tiểu Đoàn Trưởng giữ an ninh phía Gãy cờ đen, Tiểu Đoàn 2/33 do Đại úy Lê Công Thường làm Tiểu Đoàn Trưởng đóng phía bên An Long, Tiểu Đoàn 3/33 lưu động do Đại úy Nguyễn Hiếu Trung làm Tiểu Đoàn Trưởng. Cứ

thay phiên lưu động và giữ đào kinh. Trên kinh Cây Dong, cá lóc to bằng bắp vế, cá rô mè bằng bàn tay xè, Cá sặc rằn thật to, Cá trê vàng con nào con nấy nặng cả kilô. Người lính nào cũng có một vài bao khô. Bộ Chỉ Huy Hành quân Trung Đoàn đóng tại Gãy cờ đen, lúc này Thiếu Tá Phạm Quốc Thuần đã về Bộ Tư Lệnh Sư Đoàn làm Tham Mưu Trưởng cho Đại tá Tư lệnh Trần Thiên Khiêm, Trung tá Bùi Dzinh làm Trung Đoàn Trưởng Trung đoàn 33.

Xáng đào mỗi ngày độ 200 thước mỗi bên, đào tới đâu thì quân giữ an ninh di chuyển theo đóng quân đến đó. Có những nhà bè phía sau chiếc xáng vài trăm thước. Trên công trường xáng có hai người Pháp Trưởng và phó công trường, tên là Buzi và Perès chơi với tôi rất thân, tôi thường được mời ăn uống trò chuyện trên nhà bè, và thỉnh thoảng được đại diện Tiểu đoàn đi với họ ra Cai Lậy mua lương thực vì chợ Gãy cờ đen chợ làng rất thiếu thốn, ngày Tết sắp đến mà được mua sắm ở chợ Quận thì là tuyệt.

Trên nhà bè rất đủ tiện nghi. Có một kỷ niệm mà tôi không bao giờ quên là trong một cuộc viếng thăm của Trung tá Chiêu, Tư lệnh Sư Đoàn 21, đi trên cầu ván lên thuyền chỉ huy của Tiểu Đoàn trở té nguyên con bùn xình ướt cả người, tôi được lệnh Tiểu Đoàn Trưởng ngoại giao cho ông ta vào nhà bè tắm và thay đồ. Người cần vụ của ông Tư Lệnh theo

tôi lên nhà bè để biết chỗ tắm rửa. Phi cơ trực thăng đến rước vị Tư Lệnh, đơn vị nào cũng biểu xén dây cá khô.

Ăn Tết âm lịch trên công trường xăng cũng có một vài gia đình tử hậu cứ mang ra bánh mứt cùng với hậu cứ trưởng cũng là sĩ quan hỏa thực đơn vị tiếp tế một số thức ăn như Bánh phồng, Bánh tráng, Chuối khô v.v... Đồng Tháp Mười mùa nước trông như biển. Có một lần tôi ngủ chung với rắn hổ đất, trong một cuộc hành quân bằng xuồng. Ban Chỉ huy Đại đội và Trung đội, vũ khí nặng đóng trên gò mười Tãi, xuồng chỉ huy của tôi thuộc loại tam bản chứa 5 người, gồm có tôi, một cận vệ, một phụ trách máy truyền tin, một thư ký đại đội, và một cần vụ ngủ chung 2 mùng. Cỏ u du lên cao tới cổ có chỗ qua khỏi đầu, phải lấy sào cán dè cỏ xuống trải Poncho lên giăng mùng ngủ qua đêm. Các Trung đội đóng bao quanh và ngủ trên xuồng.

Sáng hôm sau gần giữa trưa mà chưa nhận được lệnh di chuyển nên chưa cuốn mùng để cho khô sương đêm. Lúc nhận được lệnh di chuyển, cuốn mùng, mền và Poncho mới té ngửa vì có một con rắn hổ đất, bẻ tròn bằng cùm chân, còn nằm nguyên trong mùng, nó ngủ chung với chúng tôi cả đêm mà không ai hay biết gì cả. Cái đầu có mặt trắng xè ra gần bằng bàn tay, lưỡi nó le ra, le vào, tôi dùng cây dầm bơi xuồng đập thật mạnh vào cần cổ con rắn,

nó bị thương nhưng chưa chết, tôi tiếp tục đập túi bụi đến khi nó nằm yên mới thôi. Nó đã bị đập đầu và chết. Trói đầu nó lại bẻ dài gần 2 thước rưỡi, khúc giữa bụng bằng bắp chuối, treo ngược đầu trên xuồng vào bờ kinh 27, nơi đây có nhà và có ghe bán hàng xén như Bún, nấm, củ hành, cà ri, đậu phụng. Ông chủ nhà lại biết làm đồ nhậu. Lần đầu tiên tôi biết ăn thịt rắn hổ, gan rắn cuốn lá măng cầu nướng, gỏi trộn củ hành, thịt xào lăn chấm nước mắm thắm và cháo rắn thật mát. Trở lại mùa khô nắng cháy da nhìn nắng có sao mỗi khi di chuyển vào các rặng cây trông thật xa đi mãi mà không tới.

ĐƠN VỊ LƯU ĐỘNG

Ăn Tết xong, đơn vị tôi, Tiểu đoàn 1/33 được chỉ định ra lưu động. Tiểu đoàn 2/33 phối trí giữ an ninh cho công trường xăng. Lúc bây giờ Bộ Chỉ huy Trung đoàn phát lệnh hành quân mỗi ngày qua hệ thống truyền tin. Những địa danh Giồng Cà Dâm, Gò mười tãi, Tràm chiêm, Tràm Vời, Kinh Sở thượng, Sở hạ, Thông Bình, Cà Vàng, Cà Me, Gò Đa, Đôn Phục, Sông Trăng. Kinh 25, kinh 27. Kinh Bằng

lăng, kinh Phụng thốt, Kinh Bít, Kinh tè Kinh Búi, Ranh hai hạt, Kinh năm ngàn, Kinh Thiên hộ dương, Mỹ an thuộc 2 Tỉnh Kiến Phong và Kiến Tường Đồng Tháp mười tầng, rất quen thuộc với chúng tôi. Hành quân lưu động. Sau Tết đồng cỏ xanh miết, chuột đồng sinh sản vô số kể, và chúng là món ăn chính của chúng tôi. Có những chủ ruộng làm sà di gài bẫy lùa chuột vào rọ có cả ngàn con. Chuột làm nhiều thức ăn như chuột kho, chuột xào hành, chuột muối xả nướng, chuột rô ti, chuột xào lá cách nước cốt dừa.v.v... Nhiều người so sánh và tưởng tượng chuột nhà ở thành phố với chuột đồng. Nghe nói tới ăn chuột họ ghê rợn người, nhưng thực tế chuột đồng ăn lúa, ăn đậu, trông béo lằng thật ngon, một món ăn thổ sản người dân ở đồng quê ai cũng biết.

Trong mùa khô này, xe Jeep có thể chạy được trên Đồng Tháp mười, Tiểu đoàn 504 Việt cộng cơ động tỉnh Đồng Tháp đào hố phục kích giữa đồng, hố chiều sâu từ 1 thước 30 đến 1 thước 50 chỉ ló đầu lên, nguy trang bằng rơm, rạ, đội mỏ nổ súng bao vây Tiểu đoàn 3/33 của Đại úy Nguyễn Hiếu Trung, tổn thất khá nặng. Lúc bấy giờ phương tiện yểm trợ bằng phi pháo cũng như phương tiện tải thương còn yếu, phải tải thương bằng cộ trâu, cho những thương binh nhẹ. Cho đến ngày viết hồi ký này được biết Thiếu úy Phan Kỳ Nhơn người khoá 7 Thủ Đức sau này là Thiếu tá, đã phục vụ trong Tiểu

Đoàn 3/33 và tham dự vào trận đánh đó, anh ta được về Quân Cảnh với Đại tá Nguyễn Hiếu Trung. Tiểu Đoàn 1/33 của tôi được lệnh di chuyển tăng cường cho Tiểu đoàn 3/33 xuất phát từ Gây cờ đen lúc 10 giờ đêm, đến nơi giữa trưa hôm sau. Chiến trường đã thu dọn còn rải rác vài chục thây Việt Cộng nằm chết trên miệng hố. Về phương diện tinh thần binh sĩ bị đánh bất ngờ nhưng hỏa lực chống trả rất mạnh, mặc dù có tổn thất ngay từ phút đầu nhưng về sau vẫn làm chủ tình hình. Vì vậy đơn vị tiếp viện chỉ tăng cường biểu dương lực lượng và sau đó rút về kinh Hoà Bình trở về ấp Bắc.

Khoảng cuối tháng 4/1960 Đại đội tôi được chỉ định đi hoạt động biệt lập vùng Hưng Nhơn, Nhơn Hòa, Gò Bắc Chang, Tràm Dơi, địa phận của một Ông Cha Bắc di cư mà tôi đã quên mất tên Cha. Nhiệm vụ đơn vị tôi là giữ an ninh quy khu lập ấp. Một bữa nọ bị phục kích tại Tràm Dơi, Thượng sĩ thường vụ Đại đội tôi tên Trần Pho người Việt gốc Miền tử trận, địch để lại 2 bị thương và sau đó chết, không có vũ khí. Đơn vị tiếp viện là Quân báo Trung đoàn do Trung úy Tông chỉ huy bắt tay với tôi trao một lá thư của Trung tá Bùi Dzinh, Trung Đoàn trưởng, với lời khích lệ kèm một cây thuốc Lucky. Đại đội tôi đóng quân qua đêm, còn Quân báo của Trung úy Tông rút về mang theo tài liệu đã tịch thu và xác chết của anh Trần Pho, đưa về Hậu cứ mai táng.

Sáng hôm sau tôi được lệnh rút về Nhơn Ninh, tại đây tôi nhận được giấy nghỉ phép một tuần, do Trung tá Phạm Quốc Thuần ký, cho phép về đi thi, Trung Đoàn chuyển lại và chỉ định Thiếu úy Nguyễn Văn Nô, Đại đội phó thay tôi trong thời gian đi phép. Đến đây tôi cảm ơn và kính nghiêng mình trước vong linh anh Binh nhì Nguyễn Văn Mến người Rạch Giá tình nguyện gia nhập Quân đội và được bổ nhiệm phục vụ trong đơn vị tôi, sau này đã tử nạn, lúc nào anh cũng mang sách vở và tài liệu giúp tôi trong việc học hành mỗi khi đóng quân và anh La Canh người Vĩnh Long, Cần vụ lo cơm nước cho tôi.

Về đến Châu Đốc, Vợ tôi đi Long Xuyên ở với Ba Mẹ vợ tôi vì gần ngày sanh, nhưng ngay trong đêm đó tôi phải lên xe đò đi Sài Gòn cho kịp theo giấy báo thi. Tôi đã hoàn tất được *2 chứng chỉ Luật* trong niên học này. Sau một tuần ở Sài Gòn trở về Long Xuyên, mẹ tôi cho biết vợ tôi đang nằm trong nhà Bảo sanh, tôi quên tên Nhà Bảo Sanh phía bên này dốc cầu Hoàng Diệu, vợ tôi sanh đứa con thứ ba, tôi tranh thủ tìm cách xin gia hạn phép một tuần để lo khai sinh cho con. Đến công sở Xã Mỹ Phước khai sinh với cái tên là Nguyễn Trung Nghĩa, làm rất nhiều bản khai sanh và thị thực tại quận Châu Thành Long Xuyên, ông thư ký hành chánh của Quận là ông Thế, ở cạnh bên nhà mẹ tôi, sau khi giấy khai sanh được thị thực ông Thế mang về nhà

dùm. Sau này ông Thế là nhạc gia của ông Phó Quận của tôi, tên Phạm Quốc Đăng.

GIẢI TOẢ ÁP LỰC ĐỊCH TẠI KHU TRỪ MẬT CÀ VÀNG

Hết phép tôi phải trở ngược lại Tân Châu và dùng tàu đò qua Hồng Ngự chờ đơn vị ra đón, như tôi đã trình bày Hai tỉnh Kiến Phong và Kiến Tường là địa bàn hoạt động của Trung Đoàn tôi Gặp lại đơn vị tại khu Đình Điền Gò Đa, nhập lại Tiểu Đoàn không còn đi biệt lập nữa Về đơn vị chưa được 24 giờ, nhận được lệnh giải toả khu trừ mật Cà Vàng. Sáng hôm nay chạm súng rất mạnh với Tiểu Đoàn 502 cơ động tinh của Việt Cộng tại Khu trừ mật Cà Vàng. Có thể ghi vào chiến sử sau này vì 2 Tiểu Đoàn Việt Cộng, Tiểu đoàn 502 lúc nào đánh cũng thua đơn vị chúng tôi, còn Tiểu Đoàn 504, thì lúc nào chúng tôi cũng tổn thất hoặc huê.

Trong cuộc hành quân hôm nay, Đại Đội tôi trừ bị được đi phía sau, địch chạm súng rất mạnh ngay cổng vào Khu Trừ mật. Hai bên bờ sông nhà cửa ngay hàng thẳng lối. Sông quanh co, uốn khúc, Địch xử dụng Trung liên các vịnh sông Với tư thế

phòng thủ, địch dùng hỏa lực tối đa. Hai đại đội đi đầu và cặp theo hai bờ sông do Trung úy Tôn Ngọc Lượng và Trung úy Lưu Quang Xích khựng lại, Đại đội tôi được lệnh bọc ngang hông đánh cạnh sườn phải, địch quân tốc hồ chạy về hướng Cây me, Cái cái. Có một cầu bằng vĩ tre bắc ngang sông khu tru mật, bị đánh bất ngờ ngang hông, địch chạy ngang qua cầu chững một tiểu đội bị đại đội phía trái của Trung úy Lưu quang Xích diệt gọn hầu hết chết ở dưới sông. Trong vòng nửa giờ sau tiếng súng thưa dần, thu dọn chiến trường địch bỏ lại một số chết rải rác trong khu Trù Mật, Đại đội phía trái của Lưu quang Xích có một số bị thương và một lính Miên chết tên Kim On.

Chúng tôi dùng chài đánh cá mò dưới sông, tìm thấy 3 xác Việt cộng và 5 vũ khí cá nhân. Cả tiểu đoàn dừng lại tại đây chờ phi cơ đến tải thương. Quá ư là chậm chạp, chờ mãi từ 1 giờ chiều đến gần tối mới có phi cơ trực thăng H 34 đến tản thương, chỉ chở 6 thương binh, còn xác chết phi cơ không chịu chở. Vì vậy Tiểu đoàn phải thiêu tại chỗ. Đơn vị cử Trung sĩ nhất Thạch Khanh đảm trách việc hỏa táng trong vòng 3 tiếng đồng hồ mới xong. Đơn vị tiếp tục tiến quân đến Khu Trù mật Cây me để Đại đội 2 của Trung úy Lượng ở lại Cà Vàng. Trên đường tiến quân đến Cây Me, đơn vị tôi đi đầu bình yên qua đêm tại đây và được lệnh đóng quân vùng này, Bộ chỉ huy Tiểu Đoàn và Đại đội 1

của Trung úy Lưu quang Xích đóng tại Cây Me để yểm trợ cho tỉnh làm công tác dân vận.

Sáng hôm sau đơn vị tôi, Đại đội 3, tiến chiếm Khu Trù mật Cái Cái. Vùng này dân làm đay mỗi đêm có cả ngàn ki lô tôm càng, họ đưa về Sài Gòn bằng tàu dò chạy từ Hồng Ngự. Đơn vị đóng quân đến mua 5 hoặc 7 ki lô về nướng ăn chủ đay cho xúc cả rổ. Dân chúng vùng này về đêm họ thường hay tề tụ đồn ca, trời có trăng rất nên thơ, thực hiện khẩu hiệu Dân, Quân như cá với nước, tình thân thiện ngời xúm xích uống trà ăn bánh ngọt. Đầu tháng sáu dương lịch, đơn vị được lệnh rời khỏi vùng này di chuyển đến Kiến Tường hoạt động trong khu vực kinh 5 ngàn, Ranh hai hạt. Cà Nhíp Kinh Bù. Vùng này không có tôm nhưng lại có cá đồng. Trời đổ mưa, ruộng đất cày mềm lội qua kinh rạch nước vừa tới ngực. Dân chúng vùng này thấy quân đội tới làm heo bán, Binh lính lội ruộng lâu ngày mà có được một nồi cháo lòng thật là hiếm có, ăn cái gì cũng ngon, chỉ thiếu rau và trái cây.

BỊ PHỤC KÍCH TẠI KINH BÍT ÁP BẮC KIẾN TƯỜNG

Sáng sớm hôm nay trời mưa lâm râm cả Tiểu đoàn lợi hành quân theo lệnh của Trung đoàn khi tiến quân từ kinh Bằng lăng qua Kinh Bít bị lọt vào ổ phục kích của Tiểu Đoàn 504 cơ động tinh của Việt công đánh chớp nhoáng. Đại đội đi đầu của Trung úy Tôn ngọc Lượng bị tổn thất trên 20 người, Hai đại đội 2 bên được lệnh xiết gọng kềm nên không tổn thất về vũ khí. Dịch rút lui về hướng Kinh Tè, kinh Bùi, và ranh hai hạt Đế, Sậy cao khỏi đầu.

Trong trận này, địch không để lại một xác chết. Có một khuyết điểm lớn lao của chúng ta là mỗi khi đụng trận cấp chỉ huy thường quan tâm đến vũ khí có mất không chứ ít quan tâm đến nhân mạng tổn thất ra sao? Suốt cuộc đời binh nghiệp của tôi gần 23 năm chứng kiến hầu hết là như vậy. Tôi rất bất mãn và ưu tư nhưng không nói ra được. Có lẽ vì Quân đội chúng ta chưa chế được vũ khí nên gần như cấp chỉ huy nào cũng coi trọng vũ khí. Riêng tôi, có quan niệm khác hơn, nghĩ rằng sinh mạng con người phải quý hơn vì muốn đào tạo một người lính phải mất tới 20 năm nuôi dưỡng. Trận đánh này đáng lẽ ra bị khiển trách, nhưng cả đơn vị lại không bị khiển trách mà còn được thưởng, trở về hậu cứ nghỉ dưỡng quân một tuần. Trong khi chờ di tản tử thi, Trung úy Tôn Ngọc Lượng ngồi khóc vì thất trận, Đại úy Võ vạng Tú Tiểu đoàn trưởng Đại

úy Lê ngọc Đây, Tiểu đoàn phó, trong buổi họp còn đem ra phê bình cấp chỉ huy thiếu can đảm, làm nản lòng binh sĩ.

Sau trận này, Trung úy Tôn ngọc Lượng bị cách chức chuyển đi nơi khác, không nhớ rõ hình như về Trung tâm huấn luyện Quang Trung. Trung úy Long, Đại đội phó lên thay thế. Nghỉ hết một tuần ở Hậu cứ Thất Sơn, thay đổi quân trang, quân dụng, khám xét vũ khí đạn dược, tăng cường quân số, làm lễ khao quân .v.v... Mỗi đêm tôi được phép về Châu đốc thăm gia đình. Lần này vợ tôi đã đi dạy, nhà có 2 chị ở giúp việc, một người lo chợ búa cơm nước, một người lo cho 3 cháu nhỏ. Tôi có một đứa cháu vai con cô con cậu cũng ở chung, ngoài giờ đi học phụ giúp chăm sóc em. Tôi nghiệp vợ tôi, chưa bao giờ tôi giúp cho vợ khuấy được một bình sữa cho con. Vợ chồng cứ xa nhau mãi, mỗi năm chỉ về nghỉ phép đôi ba lần mỗi lần từ 4 đến 7 ngày. Lấy chồng quân đội rất thiệt thòi nhưng nó đào tạo nghị lực cho vợ tôi, vì vậy sau này gặp lúc tôi bị tù đày, vợ tôi có đủ can đảm và thay mặt chồng quán xuyến việc gia đình, hằng tháng sĩ quan hoả thực đến phát lương cho vợ tôi theo giấy ủy quyền của tôi.

Hôm nay sau một tuần lễ nghỉ phép, đại đội vận tải gồm 17 xe GMC đến vận chuyển đơn vị đi Cần thơ để xuống tàu LCT (Tàu chở cấp Tiểu đoàn có sức

chứa 700 người) tại bến Ninh Kiều, vừa chạy ra cửa biển bị mắc cạn tại Động cao địa danh của quận Long Toàn, hơn 5 tiếng đồng hồ thay vì đổ bộ đúng giờ nhưng phải đợi đến mãi đến 11 giờ trưa nước lớn mới đổ bộ được. Phi cơ quan sát L19 bao vùng. Dọc theo bờ biển Long Toàn, dân cư sống về nghề làm đay, nhà thường bỏ trống không người, lu chứa nước mưa nhà nào cũng có cả chục chiếc, đường mòn bị gài mìn, bẫy, trong rừng rậm sẫm uất rất khó di chuyển. Cuộc hành quân chỉ gặp du kích bắn lẻ tẻ làm giảm chậm cuộc tiến quân, không chạm súng với đơn vị của VC.

Đến ngày thứ ba Tiểu đoàn (trừ) được lệnh tập trung tại Ba Động để nhận lệnh mới. Riêng Đại đội tôi được tàu LCM đưa qua sông đổ bộ tại Rạch Trán Cù Lao Dung địa phận Ba Xuyên, hành quân từ cửa biển lên mồm Cù lao An Thanh Nhứt. Gặp trời bão liên tiếp phi cơ không cất cánh được suốt thời gian hành quân trong cù lao này, đơn vị không nhận được lương thực tiếp tế nên chỉ ăn Cua, Tép và đồ thổ sản tại địa phương. Đến ngày thứ 12, phi cơ L19 thả bưu điệp xuống cho lệnh tập trung xuống tàu trở về Cao Lãnh. Gặp lại Tiểu Đoàn tăng cường hoạt động trong vùng Nhị Quý, Mỹ tho, đây là vùng nước ngọt, cây trái xum xê, ăn uống thoải mái. Cao Lãnh là một quận của tỉnh Sađéc sau này thành lập Tỉnh Kiến Phong. Giai đoạn đơn vị tôi hoạt động, Thiếu tá Phạm Quốc Hoàng làm Tỉnh Trưởng

kiêm Tiểu Khu Trưởng Đại úy Lê Chí Thắm Tham mưu trưởng, Đại úy Phạm Văn Phú, Tỉnh Đoàn Trưởng Tỉnh đoàn Bảo an Kiến Phong, sau này là Tướng, và đã tuần tiết trong ngày mất nước 30/4/1975.

GIẢI PHÓNG THỦ ĐÔ SÀI GÒN

Biến động ngày 11 tháng 11 năm 60 ở Sài Gòn do lực lượng nhảy dù của Đại tá Nguyễn Chánh Thi và Trung tá Vương Văn Đông chủ mưu đảo chánh. Đơn vị chúng tôi được lệnh từ Quân Khu 5 tập trung tại Cao Lãnh vào lúc 7 giờ tối, được xe đò Huế Mỹ chở lên Sài Gòn. Trên đường di chuyển mở Radio nghe thỉnh thoảng có tiếng nói của Trung Tướng Lê Văn Tỵ, Tổng Tham Mưu Trưởng Quân Đội Quốc Gia Việt Nam, kêu gọi các đơn vị án binh bất động có nghĩa là không được kéo về Thủ đô, trong khi đó thì đoàn quân cứ tiếp tục di chuyển, tôi tự hỏi trong lòng, có nên thi hành theo lệnh của cấp trên không, Đại tá Trần Thiện Khiêm Tư Lệnh Quân Khu năm, người cho lệnh kéo quân về giải vây Thủ đô. Trung tá Bùi Zđinh Trung đoàn trưởng Bộ Chỉ huy đã có mặt ở vườn Ông Thượng, Tiểu đoàn 1/33 của chúng tôi vừa đến Tổng Nha Cảnh Sát trên đường Võ Tánh tức Frère Louis cũ, vào lúc quá giữa đêm ở đó chờ

thương thuyết đến 2 giờ sáng. Trời hửng sáng được lệnh kéo ra chợ Bến Thành sáng hôm nay khoảng hơn 7 giờ Đại đội tôi có mặt tại Bùng Binh Ngã sáu Sài Gòn.

Ngoài tôi ra, còn có 4 sĩ quan là Thiếu úy Trương Hoàng Thế, Đại Đội Phó, Chuẩn úy Nguyễn Huệ, Trung đội Trưởng Trung đội 1, Chuẩn úy Võ Văn Vượng, Trung đội Trưởng Trung đội 2 và Chuẩn úy Trần Mai, Trung đội trưởng Trung đội 3. Cả ba trung đội trưởng này đều là sinh viên sĩ quan Trường Nha Trang gửi đi thực tập khi trở về trường mới làm lễ mãn khoá gắn lon dựa theo phiếu phê bình điểm của tôi.

Trời thật sáng báo chí vây quanh tôi hỏi anh theo phe nào. Tôi nhanh nhẹn trả lời chờ lệnh. Đơn vị tác chiến từ đồng tháp trở về, quân Treilli còn đóng phên lên khỏi đầu gối, giày bố và áo rách nát, bởi đa số chưa có chuyển liên lạc thay đổi quân trang sau sáu tháng hành quân. Trung đội vũ khí nặng do Đại đội phó kiêm nhiệm mỗi người lính gánh 8 quả súng cối 60 ly, mỗi đầu 4 quả, Tiểu đội Đại liên mỗi người gánh 2 thùng đạn mỗi thùng 250 viên, dân chúng đổ xô ra nhìn thấy có vẻ thương hại cuộc đời lính vất vả và đầy hiểm nguy. Người dân họ tiếp tế đồ ăn, nước uống trông rất nặng tình quân dân cả nước. Tôi cũng cảm thấy rất xúc động. Sau đó, tôi được lệnh kéo đại đội đến

Nha Cảnh sát Đô thành đóng cạnh sở cứu hỏa thương thuyết. Chỉ có một mình tôi được vào thương thuyết, và không được mang vũ khí.

Người lính gác bảo tôi đứng lại. Tôi hô to, Tôi muốn gặp Đơn vị trưởng. Anh lính gác chưa kịp trả lời thì ở trong có một người cao lớn vạm vỡ mang lon Trung úy ra hỏi tôi, anh đi thương thuyết phải không? Tôi không có lệnh giao mà chỉ có lệnh giữ, anh kéo quân về đi. Ở tư thế yếu và đầy hiểm nguy tôi ôn tồn trả lời, vâng anh em mình cùng một đơn vị, Tiểu đoàn tôi gốc Tiểu đoàn 19 hầu hết theo Đại tá Đỗ Cao Trí về thành lập đơn vị dù, thưa anh. Chúng ta cố gắng tránh nổ súng. Tôi quay lưng trở ra, lạnh người, nhỡ mà họ nổ súng thì chỉ bỏ xác thôi. Ra ngoài hàng rào tôi nghe ông ta mắng anh lính gác mấy ngu lắm, tôi suy nghĩ không hiểu anh ta muốn nói gì? Lúc này tôi vừa di chuyển vừa báo cáo cho Trung Đoàn Trưởng, vừa báo cáo cho Tiểu Đoàn Trưởng, cả hai đều bảo rút về Ngõ sáu chờ lệnh.

Khoảng giữa trưa tôi được lệnh trực tiếp của Trung tá Bùi Dzinh Trung đoàn trưởng, vào hệ thống liên lạc với Trung đoàn cùng tần số với Tiểu Đoàn và được tăng cường một chi đội thiết giáp tấn công Nha cảnh sát Đô thành. Đại đội tôi trở thành Bộ Binh tưng thiết đến nơi bao vây và phải thi hành Lệnh, tuyệt đối không được xử dụng vũ khí vòng

cầu, Hành quân trong rừng khác hẳn với hành quân trên đường phố, máy liên lạc truyền tin bị giao thoa rất khó nghe bởi hệ thống điện chằng chịt. Tôi ra lệnh Thiết giáp xa nổ súng chỉ thiên, độ mười phút thì cũng chính ông Trung úy ban sáng ra giữa lộ Trần Hưng Đạo, vẫy hai tay ra dấu hiệu đầu hàng. Cả đơn vị dù phòng thủ ra sân xếp hàng ăn mặc chỉnh tề, giá súng một bên. Tôi đến bắt tay anh Trung úy đơn vị trưởng này và báo về Bộ Chỉ Huy hành quân nơi đây gửi đến 5 xe GMC, Bốn xe chở quân, một xe chở vũ khí trực chỉ chạy về hướng Mỹ Tho hộ tống bởi chi đội thiết giáp vừa yểm trợ cho đơn vị tôi.

Sau đó được lệnh tấn công mục tiêu B tức là Tổng Nha Cảnh sát ở Camp Ô Ma cũ, Đại đội của tôi trở lại vào hệ thống chỉ huy của Tiểu Đoàn. Tiểu đoàn 1/33 tấn công từ góc đường Nguyễn Biểu Võ Tánh, Cống Quỳnh đến Bảo sanh Viện Từ Dũ, Tiểu Đoàn 2/33, Từ góc Bảo sanh Từ Dũ Hồng Thập Tự Nguyễn Biểu. Đúng giờ G tất cả các đơn vị tấn công phải vượt hàng rào vào bên trong chiếm các công ố được quy định. Cuộc chạm súng tổn thất nặng nề là tại góc đường Nguyễn Biểu Võ Tánh lực lượng phòng thủ trên nhà lầu nã Đại liên trong lúc xung phong tổn thất 22 chết trong số có Trung úy Bên. Tiểu đoàn phó Tiểu đoàn 2/33 và 5 bị thương trong số có Trung úy Lê ngọc Đây. Tiểu đoàn phó Tiểu đoàn 1/33. Xe Hồng thập tự di tản thương binh

trong lúc chúng tôi tiếp tục tiến quân. Chính tôi là người thả Thiếu tướng Nguyễn Văn Là, Tổng Giám Đốc Cảnh sát người bị nhốt trong Camp Ô ma, ông ta ôm hôn tôi và tôi tự giới thiệu. Chúng tôi là đơn vị giải phóng Thủ Đô về từ Đồng Tháp Mười nơi mà Thiếu tướng đã tu sửa Tháp mười tầng bị tàn phá bởi chiến tranh. Lên Văn Phòng Thiếu tướng Là, có một cây gươm của người Thượng và một cây ba trắc Sang gai, tôi giữ để kỷ niệm đến ngày 30/4/75. Trong cuộc lục soát chớp nhoáng, bỗng được lệnh di chuyển về trường đua ngựa đóng quân qua đêm và sau đó 3 hôm, đơn vị tôi được lệnh vào đóng tại Bộ Tổng Tham Mưu phía sau chuồng ngựa.

Thời gian này mang phù hiệu Sét Miền Tây, Sư Đoàn 21 chạy xe Jeep ra vào tự do thoải mái không một ai ngăn chặn. Quân cảnh Sài Gòn thấy lính giải phóng Thủ Đô như lực lượng cứu tinh, đến bữa ăn được vào Câu lạc bộ ăn cơm Tây suốt cả tuần. Đóng quân trong Bộ Tổng Tham Mưu rất an toàn làm đơn vị trừ bị. Tối hôm nay tôi xin phép đi xem Ciné tại rạp Đại Nam cũng ở đường Trần Hưng Đạo, trước khi đi cũng báo cho ở nhà biết có chuyện gì cần thiết cho tôi hay. Đang xem nửa tuồng Cây cầu Sông Kwai thì trên màn ảnh chiếu *Tên tôi* mời về nhận lệnh gấp. Đúng 5 giờ tất cả các đơn vị tham dự cuộc giải phóng Thủ đô tề tựu đông đủ tại sân cỏ BTMM đón tiếp Tổng Thống sau những ngày mệt mỏi và căng thẳng.

Hôm nay Tổng Thống Diệm mặc Bộ Complet trắng đội nón nỉ màu xám nhạt, tướng đi hai hàng, đi bộ nhanh nhanh. Lễ nghi quân cách dành cho vị nguyên thủ quốc gia được cử hành thật trang nghiêm, thời tiết sắp sang Đông nhưng vẫn nóng nực. Mọi người nghe buổi nói chuyện của Tổng Thống từ đầu chí cuối không có chỗ nào khen ngợi lực lượng giải phóng Thủ đô mà chỉ nghe chửi mắng mấy thằng dù tạo phản. Là sĩ quan cấp nhỏ tôi có cái nhận xét riêng của tôi, thay vì được gắn huy chương hay gắn lon thăng cấp đặc cách thì lại bị nghe chửi chung. Đúng giữa trưa sau khi tiễn đưa Tổng thống rời khỏi nơi hành lễ, xe di chuyển đơn vị tôi trở lại Trường đua Phú Thọ. Cả Tiểu đoàn chuẩn bị cho buổi lễ ngày mai trước trụ sở Quốc Hội tức là nhà hát Tây cũ. Nhiều bài diễn văn nẩy lửa ca ngợi công đức Ngô Tổng Thống. Nhiều bó hoa và quà dành cho chiến sĩ hữu công được vinh danh trong buổi lễ, trong đó có tôi. Sau này Bộ Thông tin cho dán hình ảnh ở tất cả Thành phố ở miền Nam, tôi ôm một ôm kẹo bánh đứng trước trụ sở Quốc Hội trông không giống ai cả.

Tôi được đại diện cho Quân Khu năm phát biểu cảm tưởng mấy lời, lần đầu tiên trong đời tôi đứng trước quần chúng không biết bao nhiêu ngàn người từ Trụ sở Quốc hội đến ngã sáu Sài Gòn dọc theo hai bên Đại lộ Lê Lợi (Bonnard cũ) đông nghẹt người. Nội dung phát biểu là cảm ơn đồng bào thủ

đô đã tiếp tế thức ăn nước uống yểm trợ tinh thần trong những ngày về Thủ Đô. Âm thanh kính thưa đồng bào Thủ Đô, Echo vang dội. Thế là xong nhiệm vụ của người quân nhân phục vụ dưới cờ.

TRẬN ĐÁNH TẠI BÌNH ĐẠI KIẾN HOÀ

Ngày hôm sau cả Tiểu đoàn tôi được lệnh rời khỏi Sài Gòn nhận lệnh hành quân vùng Ba Bè. Đang ở Sài Gòn tráng lệ bây giờ trở lại vùng địa ngục bùn lầy suốt một ngày một nhọc không chạm súng. Chiều hôm ấy đóng quân ngủ đêm trên Quốc lộ 4 giữa Tân An, Bến lức. Và sáng xe vận tải đến di chuyển đi Bến Tre hoạt động trong tỉnh này hơn 4 tháng. Đóng quân tại cầu Ba Lai.

Tỉnh Kiến Hòa một trong những tỉnh hoạt động đầu tiên của Mặt Trận Giải Phóng Miền Nam và lực lượng du kích cũng như hệ thống thông tin tuyên truyền của Việt Cộng rất mạnh. Những cây dừa dọc theo đường đi, sơn trắng và vẽ Biểu ngữ trên thân cây. Du kích bắn tủa, bắn sẻ, và gài lòi nhiều nhất so với các tỉnh khác. Hôm nay cả Tiểu đoàn được di chuyển đến địa hạt quận Bình Đại bằng tàu LCM đổ quân ngoài vàm rạch Cả cao. Đại đội

của tôi chạm súng tại rạch Bà Nhuộm xã Vang. Quới sau nửa giờ chạm súng địch, bị bao vây không ngô rút lui, nên chém về trong các đám dừa nước và lẩn trốn dưới các bụi rậm. Bị tấn công bất ngờ lực lượng địch lần lượt đầu hàng lên đến 40 người vũ khí bị tịch thu toàn bộ. Đơn vị tôi chết một binh sĩ và 6 bị thương. Mặt trời sắp lặn mà chiến trường thu dọn chưa xong. Tôi đích thân phối trí lực lượng, duy trì bao vây khu vực, để ngày mai tiếp tục lục soát, các đơn vị bạn cũng qua đêm đóng quân tại chỗ, đêm tối có trăng non, lính gác giấc thỉnh thoảng nổ súng. Có những tên Việt Cộng ngớ ngẩn đi ngay vào Bộ chỉ huy của tôi, bị lính gác hỏi mật khẩu không trả lời được rồi tự hô to lên, tôi là Việt Cộng mấy ông ơi, tôi bị thương xin thuốc băng. Sáng hôm sau tiếp tục lục soát, tất cả các đại đội trong Tiểu đoàn đại đội nào cũng tịch thu được chiến lợi phẩm cả. Trên các tử thi của Việt Cộng có các gắn huy hiệu là C 268 Đồ Chiểu, tức là đơn vị cấp Đại đội địa phương.

Sau trận đánh này Tỉnh Trưởng Kiến Hòa là Thiếu tá Phạm Ngọc Thảo làm một buổi lễ tuyên dương công trạng rất lớn tại thị xã Trúc giang. Truyền thanh Truyền hình Báo chí từ Sài Gòn đến tận nơi phỏng vấn tôi và tường trình trận đánh. Trong trận này riêng Đại đội tôi bắt giữ 62 tên và tịch thu 71 vũ khí đủ loại. Ngoài những người có công khác, cá nhân tôi được ân thưởng Anh Dũng Bội Tinh với

ngành dương liễu, và được các nữ sinh của tỉnh đến chào mừng hoa chiến thắng. Lúc này Thiếu tá Đặng Đình Thụy làm Trung Đoàn Trưởng Thay thế Trung tá Bùi Dzinh đi thành lập Sư Đoàn 9 ở Qui Nhơn. Tỉnh Kiến Hoà có nhiều quận như Giồng Trôm, Bình Đại, Ba Tri, Thạnh Phú, Mỏ Cà, Đôn Nhơn Hàm Long ,vv.. có nhiều mặt khu với địa danh như Tân Hào Hương điểm, Mỹ Lòng, Châu Bình Châu Thới, Giồng Keo, Ba vác, Hữu định, Bã Tra, Thạnh Phú, Sóc sãi, Phú túc, Phú đức vv... nơi nào đơn vị chúng tôi cũng có mặt. Sáng sớm hôm nay đơn vị tôi xuất phát hành quân qua sông Mỹ Lòng bị phục kích chìm một xuồng có một trung liên, nên tôi phải để lại một Trung đội giữ tại chỗ, chờ nước ròng tìm kiếm bốn ngày sau mới tìm được. Tiến quân trong cuộc hành quân này với Đại đội trừ mà vùng Hương Điểm áp lực địch theo tình hình rất nặng. Tiểu Đoàn trừ cánh quân A xuất phát tại Giồng Trôm, giải vây công sở Tân Hào, điểm gặp với cánh quân B tại Hương Điểm. Giải toả áp lực và tiếp tế xong. Đơn vị di chuyển đến Ba Tri hành quân truy lùng Việt cộng vừa phục kích gây cho 3 quận Trưởng Tân, Cựu chết một lượt và địch rút về mặt khu Châu Bình Châu Thới, mặt khu nổi tiếng của Tỉnh Bến Tre.

Còn một tuần lễ nữa là lễ Giáng sinh, Đại đội tôi được chỉ định hành quân giữ an ninh ở Cồn Hồ cho Bà Ngô Đình Nhu đến ăn Noel.

Gió biển mùa đông thổi đến những cơn gió lạnh, tôi cảm thấy buồn trong lòng, khi nghĩ đến mình là một Trung úy chỉ huy hơn một trăm lính xông pha khắp các mặt trận không biết mệt mỏi, nay phải chỉ huy quân giữ an ninh cho mục đàn bà của một chế độ, mà cách đây 2 tháng cũng chính tôi được lệnh kéo quân về giải phóng Thủ đô. Cũng vì sự tủ nhục này, mà sau này khi tôi leo lên chức vụ Quận trưởng, chưa bao giờ vợ tôi được lên chiếc xe của quận trưởng mà ngồi chung với tôi, mặc dù tôi rất yêu quý vợ tôi.

Người phụ nữ hy sinh và đóng góp nhiều cho sự nghiệp của chồng. Có một lần đi dự tiệc ở Tỉnh Sóc Trăng thay vì vợ chồng tôi đi chung một xe, tôi bảo vợ tôi đi xe riêng, Vợ tôi nói đùa một câu là đi chung sợ người ta biết tôi là vợ ông hay sao? Tôi nhanh nhẹn mơn trớn vỗ về vợ tôi. Tỉnh này ai mà không biết bà là vợ tôi, mình đi riêng, rồi về tôi nói cho mình nghe. Nửa đêm trên đường trở về quận cách tỉnh 6 cây số, lính nằm rải rác hai bên đường để giữ an ninh dưới trời mưa lâm râm. Sáng hôm sau trong lúc điếm tâm tôi mới thuật câu chuyện xảy ra trước đó 7 năm cho vợ tôi nghe.

Đại đội tôi từ vùng biển được lệnh di chuyển về Bến tre bằng xe đò đủ loại. Xống một chiếc tàu LCM (loại tàu Hải quân chở cấp đại đội 150 người) đi Mỏ Cà, đến xã Đa Phước Hội Quận Mỏ Cà lúc

3 giờ sáng, đầu tiên tôi vào quận gặp Thiếu tá Phạm Ngọc Thảo, Tỉnh Trưởng, ông ta đang nằm trên ghế dựa, trùm một chiếc mền chờ tôi. Vừa thấy tôi vào, ông lom còm ngồi dậy, bắt tay và kéo ghế mời tôi ngồi. Đại úy Lục, Quận Trưởng, gọi gia nhân pha cà phê mời tôi uống. Chiếc bản đồ đã được trải sẵn trên bàn với một số mục tiêu được khoanh tròn trên cù lao dài. Thiếu tá Thảo cho biết, dựa theo tin tức tình báo, địch quân hiện đang có mặt trong những vùng này. Ông đề nghị tôi cho tiến quân từ đầu Cù Lao đến cuối Cù Lao, nếu trên đoạn đường tiến quân, có tiếng súng FM của địch bắn trả, đơn vị tôi sẽ được tưởng thưởng. Đồng thời, đoàn tàu LCVP và LCM sau khi thả chúng tôi ở đầu cù lao, sẽ chạy dọc theo bờ sông để yểm trợ cánh quân, sau đó sẽ rước quân ở cuối cù lao để trở về Bến Tre. Sau khi bàn thảo xong, ông ra lệnh cho quận mua 2 cân xé bánh mì thịt, lối 200 ổ, phát cho đại đội tôi ăn và mang theo lên đường.

Trên đường tiến quân, chúng tôi không gặp một sự kháng cự nào của địch cả, mà gặp nhiều lò đường, nấu bằng nước mía chưa thành đường uống rất ngon. Hoàn tất nhiệm vụ tôi liên lạc với tàu cập vào bờ rước Đại đội tôi về Bến Tre. Đến chợ Bến Tre lúc 1 giờ sáng tôi liên lạc với Tiểu Khu để xin phương tiện về Ba Lai nơi hậu trạm của đại đội tôi, không có ai trả lời cả. Gọi về Tiểu đoàn bảo tạm ở đó chờ phương tiện. Tôi cho đơn vị tôi lên bờ vào

sân nhà rộng đổ đá tạm nghỉ vì đã di chuyển và hành quân suốt 2 đêm không chớp mắt.

Trong lúc mọi người trải Poncho ra nằm nghỉ lưng tôi lợi dụng bóng đèn ở cửa căn nhà phía trước để viết báo cáo thì có một tên gardien đến nói với giọng điệu kém lịch sự: Khuya rồi để ông Kỹ sư Trưởng Ty ngủ làm ồn ào mất giấc ngủ của ông ấy. Tôi nghe chướng tai. Tê ra đây là dinh của Trưởng Ty Công Chánh. Tôi trả lời lớn tiếng với mục đích là muốn ông Trưởng Ty nghe: Thưa ông tôi là đơn vị được tăng cường giữ an ninh cho Tỉnh Kiến Hoà. Hành quân về đến đây mọi người nệm ấm chăn êm hết, nên tôi phải tạm dừng ở đây, nhờ có an ninh thì ông Trưởng Ty mới ngồi yên mà làm việc, giả sử có mất ngủ vài tiếng đồng hồ chắc cũng không sao mà.

Ông Trưởng ty nghe tôi nói bèn mở cửa ra mời vào nhà rót trà và xin lỗi tôi về những lời thiếu tế nhị của người gác nhà. Tôi nói thêm một câu thỉnh thoảng có sự đánh lộn ngoài phố do lính gây ra là cũng vì những trường hợp như thế này thưa ông Trưởng Ty. Ông lại nhìn ra tôi dả lả. Ông nói tôi nhớ cách đây không lâu có một buổi gần vòng hoa chiến thắng cho đơn vị này tôi có tham dự tại công trường Bến Tre, có Truyền hình đến quay phim, Ông biết tôi. Đàm luận lời qua tiếng lại thì đoàn xe Tiểu khu đến rước đại đội tôi về Ba Lai. Tôi từ già

ông Trưởng Ty ra đi.

BẮT SỐNG TRỌN Ở TỈNH ỦY BẾN TRE

Tháng chạp ở Bến Tre dân chúng gặt lúa sớm. Cuộc Hành quân hôm nay tại vùng Hữu Định, Đại đội tôi được trừ bị tức là đi phía sau. Đường độc đạo, Đại đội 1 đi đầu, rồi kế Đại đội 2, Bộ Chỉ Huy Tiểu Đoàn, đến đơn vị tôi. Lâu lâu mới được trừ bị một lần không cần để ý gì đến việc tiến quân tới đâu, đơn vị đi lạc, đi mãi mà không đến mục tiêu, trời đã gần 3 giờ sáng mà chưa đến mục tiêu. Bỗng nhiên tôi nhận được lệnh vượt qua các đơn vị lên đi đầu. Các Đại đội khác ngồi lại. Đơn vị tôi vượt qua khoảng 20 phút sau tới bờ sông, có một cái nhà lá nhỏ bên bờ sông, tôi dự định vào hỏi thăm tin tức thì bỗng nhiên gặp một tên lính Việt Cộng đang gác ở bên ngoài nổ súng vào chúng tôi, làm người cận vệ của tôi bị thương nhẹ nơi cánh tay, sau đó tên Việt cộng này nhảy xuống sông mất dạng. Tôi cầm bản đồ hô to ở đâu nằm yên đó, đơn vị tôi ngay tức khắc bao vây căn nhà. Bọn Việt Cộng gần như chết đứng không ngõ chạy. Chúng tôi tràn vào bên trong, 32 tên Việt Cộng đưa tay đầu hàng, trong đó có Bí thư Tỉnh ủy Bến Tre và các Tỉnh ủy viên với ban ấn loát, đa số là học sinh lớp 12 của trường

Trung học Bến Tre. Tịch thu 27 khẩu súng của Việt cộng nằm trong bó lá dừa, cũng như rất nhiều tài liệu và dụng cụ.

Nhờ thành tích bất ngờ ở trên, đơn vị tôi được Tỉnh trưởng thưởng cho 100 ngàn để tổ chức ăn Tết. Gần Tết mà có người lì xì thì còn gì hên bằng. Sắp đến Tết Nguyên Đán, khu chợ Ba Lai gần như dân chúng ai cũng biết tên từng người lính. Bộ Chỉ Huy của tôi đóng tại nhà ông Mười Cuông em ruột của ông Đạo Dừa và sau này bị Việt Cộng cắt cổ, lúc còn sống, ông Cuông thường hay nói: Việt Cộng cho kéo đồn cò, tức là cắt cổ. Quả thật sau này ông bị chết về Nghiệp cắt cổ. Viết đến đây tôi dành một phút tưởng niệm vong linh người quá cố.

Trong số 100 ngàn được tỉnh thưởng cho đơn vị khao quân, Tôi chia cho mỗi Đại đội 10 ngàn Bộ chỉ huy Tiểu đoàn 20 ngàn còn 60 ngàn đơn vị tôi làm tiệc tất niên linh đình, chi tiêu khoảng 20 ngàn, còn 40 ngàn gửi về hậu cứ mua một bầy bò gần 12 con vừa lớn vừa nhỏ, nuôi tại Thất sơn để dành mỗi khi thắng trận khao quân. Còn dư giúp tiền phúng điếu một đôi ngàn cho những gia đình có chồng tử trận trong năm. Tôi có một cái tính đặc biệt mỗi khi làm tiệc khao quân thì trong đơn vị bắt buộc không một binh sĩ nào được vắng mặt. Chúng tôi ôm nhau nhảy lâm thôn kiểu khiêu vũ của người Miên vì đa số đơn vị tôi trên 50 phần trăm

người Việt gốc Miên, Tâm sự trò chuyện trong những lúc như thế này thì người lính mới dám thổ lộ hết tâm sự riêng tư trong tình huynh đệ, mà kỷ luật quân đội đã tạo nên khoảng cách giữa tôi và họ.

Có những người lính vợ sanh 4 tháng rồi mà chưa có dịp được đi phép, có những trường hợp vợ ly dị bỏ con cho bên nội nuôi, có những người lính sắp mãn quân dịch pháp định muốn ở lại tiếp tục phục vụ trong quân ngũ vv... Nhiều trường hợp trong đời lính, người chỉ huy gần lính nhất là Đại Đội Trưởng một chức vụ học hỏi nhiều kinh nghiệm chiến trường, tập làm một người anh cả trong gia đình nhiều mẹ nhiều cha. Rất sung sướng trong tình thương yêu chết sống có nhau.

Tết năm này Cha tôi lái xe từ Châu Đốc đưa vợ và 3 con tôi đến Bến Tre thăm tôi, gia đình tạm trú trong Khách Sạn dưới bờ sông Cai Cối. Tôi cho vợ tôi đến Ba Lai chơi gần 4 tiếng đồng hồ cho biết đời sống của một quân nhân tác chiến, Vợ tôi thấy lính ngủ trong các cái dù con nằm dưới đất, mỗi tiểu đội ăn cơm chung với nhau. Tôi đưa vợ tôi đến công sở xã Tam Phước thăm Đại úy Tiểu đoàn trưởng và Bộ chỉ huy Tiểu đoàn. Vợ tôi thấy ai cũng vất vả bà nói với tôi, năm này qua năm kia sống như thế này có thay đổi không? Trong khi đó, thằng con trai của tôi, mới sống với lính có một hôm mà nó đã biết bắt chước người lính âm thoại viên:

“Anh nghe tui sao trả lời”. Tôi ở trong đơn vị tác chiến này cho đến năm 1965 mới được chuyển.

HÀNH QUÂN VÀ HOẠT ĐỘNG YẾM TRỢ CÁC NƠI

Sáng hôm nay mùng 4 Tết Tiểu đoàn chấm dứt nhiệm vụ tăng cường cho tỉnh Kiến Hòa và di chuyển đến tăng cường tỉnh Mỹ Tho. Cha vợ tôi và vợ tôi đã lên đường trở về Long Xuyên sáng hôm qua cho kịp đi làm. Cuộc viếng thăm này để lại cho tôi nỗi lo lắng vì lần đầu tiên vợ tôi chứng kiến cuộc sống của tôi ở đơn vị hành quân. Đến địa hạt Mỹ Tho nhận lệnh hoạt động vùng Vĩnh Kim mật khu của Việt cộng. Đại đội tôi đi biệt lập vùng Rau Râm trước thuộc tỉnh Gò công nay là quận Gò công. Sau đó 5 ngày tôi được di chuyển đến Cai Lậy tham dự cuộc hành quân trong vùng Ba Dừa Ca Thia, Cái Bè qua đến Vĩnh kim, vườn trái cây xum xê trù phú nhất ở vùng Cửu long, bắt tay với Tiểu đoàn tại Long Định và sau đó đi tiếp viện cho Chi đoàn Thiết Giáp bị cộng sản phục kích đốt cháy 2 xe trên đường vào Hậu Mỹ thuộc tỉnh Định Tường. Sau đó tiến quân giải toả áp lực địch tại Khu Trù mật Thạnh Mỹ Tây Kiến Tường, thời gian hoạt động tại vùng này gần 2 tháng. Trời nóng oi bức thỉnh thoảng

có mưa. Trong một đêm mưa to vào tháng 5 địch đánh chiếm Khu trù mật Hậu Mỹ do Tiểu đoàn 2/31 của Thiếu tá Cường trấn giữ, sau đó rút về đất Miên.

Đơn vị tôi Tiểu đoàn 1/33 được lệnh xuất phát từ Thạnh Mỹ Tây truy kích địch đến sông Trăng biên giới Việt Miên. Tại đây không nhà, không cửa, đồng ruộng mênh mông, lương khô và thuốc quân tiếp vụ được tiếp tế bằng trực thăng. Chiều hôm nay lúc 1 giờ, tất cả Tiểu đoàn di chuyển về Khu trù Mật Cái Cái phải băng ngang qua các vùng đầm lầy, có nơi ngập tới ngực rất vất vả. Vừa đến Cái Cái, trời tối đã đổ mưa tầm tã. Cái Cái là nơi mà trước đây có lần tôi bị đánh chìm tàu tại cua qeọ Mả Đá, và một lần giải toả áp lực địch trong năm trước, nên địa thế rất quen thuộc. Sáng hôm sau tiếp tục tiến quân qua Đỉnh Diên Gò Đa Đôn Phục và đi bộ dọc theo cầu chùa ra Cái tiêu Cái sơ đến Mương lớn Hồng Ngự.

Cả Tiểu đoàn xuống tàu đến Vàm Nao Năng Gù lên xe di chuyển đến Rạch Sỏi Tỉnh Kiên Giang Rạch Giá. Tham dự cuộc Hành Quân cấp Sư Đoàn Đơn vị tôi Tiểu Đoàn 1/33 vào hệ thống chỉ Huy của Trung đoàn 31 do Thiếu tá Cường chỉ huy. Xuất phát từ Xẻo rô tiến quân đến Đông Hưng, Đông Thái, Thới Bình, qua đêm tại Chợ quận Thới Bình, dân chúng tản cư không có một người nào trong vòng bán kính

2 cây số. Phố xá nghèo nàn tan hoang nhà không người ở. Đứng với câu tiêu thổ kháng chiến của cộng sản. Trong lòng tôi xót xa và thương tâm cho đồng bào xấu số sống trong một đất nước lâm vào cảnh chiến tranh tan nát. Chấm dứt cuộc hành quân rời khỏi hệ thống của Trung Đoàn 31 được lệnh ra điểm xuất phát. Xe vận chuyển đến Công Trường Xi măng Hà Tiên. Tại Kiên Lương. Đại Đội 2 đóng tại núi Còm, Đại Đội 3 và Bộ Chỉ Huy Tiểu Đoàn đóng tại Kinh 8 thuộc Đại Đội 1 đóng tại Hòn Trẹm sát bờ biển. Công trường Xi măng là nơi để các đơn vị thuộc Sư Đoàn 21 thay phiên nghỉ dưỡng quân. Nhiệm vụ là bảo vệ công trường cho xe lấy đất từ Hòn Trẹm về đổ để xây nhà máy xay. Xung quanh công trường có những quả núi mang tên Núi Còm, Núi Trầu, Núi Mây, xa hơn nữa là Hòn đất, Hòn Me, Hòn Chông, Hòn Trẹm v.v...

Một Quận lỵ tân lập có tên là Quận Kiên Lương nơi này cộng sản vừa mới đánh cách nay hơn vài tuần lễ làm cho vị Tân Quận Trưởng bị thương. Theo Kỹ sư địa chất cho biết, núi Còm lấy đá xay ra làm Xi Măng trong vòng mười năm thì san bằng quả núi, rồi lấy kế tiếp Núi Trầu, thời gian cũng như nhau đúng tuổi làm xi măng. Đá xay tại chỗ vận chuyển về Thủ Đức nhà máy tại đây mới ra Xi Măng. Nhân công rất là đông đảo. Người điều khiển công trường là Kỹ sư Mạo, liên hệ mật thiết với đơn vị giữ an ninh công trường để xin phối trí lực lượng. Đại đội

được lệnh đi Sài Gòn, hộ tống xáng từ Thị Nghè về công trường Đến Phú Lâm trình Sự Vụ Lệnh đổ vào thành phố mất rất nhiều thì giờ. Đơn vị tôi ăn mặc rất chỉnh tề vì mới được thay đổi quân trang, đầu đội nón sắt bao lưới, cổ đeo khăn đỏ. Có lẽ vì sợ đảo chánh nên đồn quân cảnh làm việc rất cẩn thận trước khi được vào thành phố. Đến Thị Nghè là Xáng đã sẵn sàng, chúng tôi không được ở đêm, lệnh phân tán từng Trung đội. Xuống Nhà Bè Bộ Chỉ huy của tôi đi trên nhà bè với Kỹ sư Đặng, người Cai Lậy, mới ra trường vài năm. Lênh đênh trên sông đúng một tháng 4 ngày.

Năm nay 1961 *không đi thi được vì công tác bất thường*. Chạy ngang qua Chợ Gạo Bắc Rạch Miễu Mỹ Tho, Cầu Mỹ Thuận Sa Đéc, Long Xuyên Núi Sập Rạch Giá Sóc Sơn, Tri Tôn, Vàm Rây Kiên Lương. Cứ mỗi khi đến thành phố lớn như Mỹ Tho, SaĐéc, Long Xuyên, Rạch Giá thì tôi cho mỗi Trung đội cử một người theo tàu đi chợ mua thức ăn. Đến Rạch Giá, xáng ngừng lại một tuần, đậu ngay phía bên kia bờ sông, khu vực này có nhiều xí nghiệp làm nước mắm cá linh và cá cơm. Nhìn thấy con dòi trong nước mắm trông gớm thật, thế nhưng nước mắm nhĩ ăn lại rất thơm ngon.

Về đến Kiên Lương giao xáng cho công trường, hết nhiệm vụ, mực nước bắt đầu rút xuống thấp. Khi trình diện Tiểu Đoàn Trưởng, ông đã làm sẵn cho

tôi một giấy đi nghỉ phép 10 ngày, vì trong lúc tôi lên đênh trên sông rạch, ông đã nhận được đơn xin phép của gia đình tôi là vợ sanh tại Long Xuyên. Ông căn dặn khi hết phép liên lạc với hậu cứ tìm phương tiện đi Cà Mau. Tiểu đoàn đang trong tình trạng chờ đợi di chuyển. Lộ xe từ Công trường ra Rạch Giá có phần nguy hiểm, tôi liên lạc với Kỹ sư Mạo, Trưởng công trường cho tôi quá giang đi Rạch Giá bằng đường biển, an toàn và nhanh hơn. Đến Pongalo Rạch Giá lên xe lô ra bến xe mua vé về Long Xuyên.

Vợ tôi đang được gia đình bên vợ chăm sóc, lần này sanh cháu gái. Tôi khai sanh tại xã Mỹ Phước Long Xuyên và đặt tên là Cẩm Hồng. Suốt ngày tôi ở bên cạnh mấy đứa con, đứa lớn nhất nay đã 6 tuổi, năm tới bắt đầu đi học. Thời gian qua mau mà tôi thì quanh năm suốt tháng ở đơn vị tác chiến, sống xa vợ con. Có bà giáo bạn của mẹ tôi cũng đến thăm và nói với tôi, con của cháu đông quá, sao không tìm cách kiếm chỗ về làm ở văn phòng, chứ lợi hành quân mãi thế này mà có chuyện gì không may thì tội nghiệp vợ con. Trong lòng tôi cảm ơn bà nhưng tôi suy nghĩ nếu ai cũng tìm đường an thân cho mình, thì những đơn vị tác chiến kia còn ai để mà đi đánh giặc, tôi để ngoài tai, và không bận tâm suy nghĩ, mặc dù bà bác này thương mình. Mẹ tôi làm nem nướng mời một số bạn bè đến vui chơi với tôi.

HÀNH QUÂN TÁI CHIẾM ĐỒN KHÁNH BÌNH TÂY CÀMAU

Thấm thoát mà đã hết 10 ngày phép. Tôi đi Thất Sơn để biết đơn vị đang ở đâu. Hậu cứ sắp chuyển ra tiền phương những quân dụng tiếp tế và tăng cường quân mới bổ sung. Đoàn xe 5 chiếc di chuyển từ Thất Sơn đến Cà Mau qua các Tỉnh Long Xuyên, Cần Thơ, Sóc Trăng, Bạc Liêu. Tiểu đoàn vừa hành quân vùng Đầm Dơi trở về, đóng quân gần Bến xe và đại đội của tôi thì đóng tại cầu đi Năm Căn. Về đến đại đội, tham dự một cuộc hành quân quy mô cấp Trung đoàn Xuất phát từ Bờ đập, Dái ngựa, Cái Nước, qua Rau Râm, Sông Ông Đốc Khánh Bình.

Trước ngày lễ Giáng sinh Phi cơ trực thăng đáp xuống Rau râm chở tất cả các cố vấn Trung Đoàn về Tỉnh mừng lễ Giáng sinh. Còn Tiểu Đoàn của tôi cũng được lệnh di chuyển ra Tỉnh theo đường sông Ông Đốc, về đóng quân chỗ cũ. Tại chợ Cà mau có tiệm ăn Đông Viên bán súp sữa gà rất ngon, lần nào về đến đó, tôi cũng dùng dò qua chợ ăn để bồi bổ sau những ngày lợi ruộng thiếu sinh tố trong người. Cà Mau ở vào thời điểm đó, có thể nói là nơi gái ăn sương đông gần bằng lính. Đơn vị về tỉnh, Cấp chỉ huy ít ai muốn đóng quân ở chợ cả, vì có những đứa say rượu đánh lộn, có những đứa dành gái cũng đánh lộn, có những đứa vào sông bạc vv...

chỉ toàn là phiên toái. Mỗi khi xảy ra việc gì có liên quan đến quân cảnh thì người chỉ huy bị liên đới trách nhiệm, đôi lúc thông cảm với đời lính sống nay chết mai người lãnh đạo cũng du di. Có khi còn phải cho tiền nó chích thuốc mỗi khi bệnh hoạn nữa.

Hôm nay ngày 3 tháng 1 năm 1962 ngày sinh nhật Tổng Thống Ngô Đình Diệm, các vị Tỉnh trưởng về Thủ đô mừng lễ Sinh nhật của cụ. Người chỉ huy quân sự là Phó Tỉnh Trưởng nội an Thiếu tá Đáng. Đồn Khánh Bình Tây ở ngoài cửa biển bị thất thủ, địch đánh chiếm làm chủ tình hình. Tiểu đoàn chúng tôi được lệnh đi tái chiếm. Ở Tiểu Khu An Xuyên, ông Trung tá Phạm Út Tỉnh trưởng mua được một chiếc Tàu LCM cũ (loại chở cấp Đại Đội khoảng 150 người), tân trang lại và gắn đại liên, kể cả 12 ly 7 trên tàu. Bộ chỉ huy tiểu đoàn và đại đội 1 đi trên tàu này. Các Đại đội khác đi bằng tàu cây gần 30 chiếc. Đại đội tôi đi đầu với 4 tàu LCVP (loại tàu tuần thám). Mỗi khi qua cua uốn khúc không thấy nhau phải liên lạc chờ đợi. Đến Rạch Rắn Quận Sông Ông Đốc, ngừng lại để ghi nhận tin tức mới nhất của địch, các đơn vị trưởng họp để nhận kế hoạch giải toả, do Thiếu tá Đáng chủ trì.

Tôi đề nghị chúng ta đi tái chiếm chứ không phải đi tiếp viện mà đi ban đêm nguy hiểm. Ý kiến không được đáp ứng. Ý kiến thứ hai, dừng quân tại

Vàm Bà Kẹo từ Vàm Bà Kẹo đến Khánh Bình Tây còn hơn 3 cây số nữa là đến mục tiêu chúng ta nên đi bộ để tranh bị công đồn dã viện. Ý kiến cũng không được đáp ứng. Trên tàu LCM, tàu chỉ huy, có chứa đủ thứ đạn dược kể cả đạn Pháo binh 105 ly cũng như xăng dầu chạy máy điện. Khi đoàn tàu qua khỏi rạch Bà Kẹo lối một cây số bị địch phục kích, đầu tiên tàu Bộ Chỉ Huy phát hoả. Hai tàu LCVP chở toán quân báo đi đầu với tôi mất liên lạc với Bộ Chỉ Huy, tôi quay trở lại kè tàu chỉ huy, đưa Đại úy Võ Vạng Tú, Tiểu đoàn trưởng lên tàu LCVP vì ông ta bị thương ở chân cần băng bó. Hai bên nổ súng. Bị thất thế hoàn toàn, Các tàu cây tấp qua một bên. Tôi ra lệnh cho tất cả theo lệnh tôi. Tôi ngụy trang cho biết các đầu máy đã hư. Các đơn vị tập trung mũi dùi chế ngự địch phía trái. Đại đội sau cùng giữ cạnh sườn phải, cho đến dứt tiếng súng. Tôi leo lên tàu chỉ huy điều khiển nhóm truyền tin mang xuống tàu LCVP căng máy làm việc.

Đại úy Trương Minh Đường, Tiểu Đoàn Phó tử thương Trung úy Lưu quang Xích Đại đội Trưởng Đại đội 1 tử thương ngay từ phút đầu. Vì trên tàu có xăng và đạn nên phát nổ vô phương cứu chữa. Tôi cố đưa những người còn sống qua tàu LCVP vào bờ như Thiếu tá Đáng, Phó Tỉnh trưởng nội an bị thương nặng trên đầu và Chuẩn úy Tân, Đại đội phó đại đội 1 cũng bị thương vv... Nói chung trên tàu chết

cháy gần như tất cả. Tôi điều động các cánh quân gom lại củng cố hàng ngũ. Tôi cho đánh điện tín về Trung đoàn, lúc bấy giờ Thiếu tá Trần bá Di là Trung Đoàn Trưởng. Điện văn viết như sau: Tiểu đoàn lọt vào ổ phục kích của địch lối trung bình điểm... Tổn thất sơ khởi ước lượng 100 thỉnh cầu tiếp viện. Người đánh Morse là anh Sử đã bị thương nhưng cũng cố gắng đánh điện, khi chưa đến đoạn chót thì anh ta bị một quả pháo kích của địch rơi gần đó, chết tại chỗ. Tôi chọn một chiếc tàu đò máy còn tốt đưa tất cả thương binh và y tế còn lại xuống một chiếc tàu đò chăm sóc thương binh. Tôi gọi Thượng sĩ Lý Hum và ra lệnh cho anh ta sắp xếp một trung đội hỏa lực đầy đủ hộ tống đưa thương binh về Cà Mau. Anh ta trả lời với tôi, lực lượng đã yếu, đi đường rủi địch phục kích thì ai tiếp viện, vả lại chia lực ra ban đêm ở đây cũng yếu. Tôi nghe có lý nên đành chịu ở lại.

Cũng may, điện tín chưa đánh hết, nhưng Trung đoàn cũng hiểu được hết nội dung. Lúc 1 giờ đêm, phi cơ đến thả trái sáng, yêu cầu tôi đánh dấu để họ nhận vị trí. Một số anh em lấy quần áo Treilli nhúng dầu đốt lửa đánh dấu. Lửa cháy bị gió thổi lan vào cỏ cháy cả một khu rừng, lại một phen nữa phải di tản quân ra khỏi khu vực cháy rừng. Lửa cháy địch lại tiếp tục pháo. Phi cơ thả trái sáng báo sắp rời vùng. Tôi hơi lo âu, nhìn đồng hồ đã gần 4 giờ sáng, sau đó tôi huy động tất cả tàu còn

lại ra vòm Bà Kẹo dồn lại từng trung đội tác chiến và giữ bãi đáp chuẩn bị cho phi cơ đến tản thương.

Bảy chiếc phi cơ trực thăng luân phiên tản thương, đến quá giữa trưa mới xong. Những xác chết được đưa xuống riêng một tàu cây đưa về nhà quản ở hội trường Cà Mau. Lúc 3 giờ chiều Tiểu Đoàn 1/31 của Đại úy Hậu đến Bà Kẹo thay thế và lo việc tái chiếm đồn Khánh Bình Tây. Tiểu đoàn tôi rút trở về Cà Mau. Bị tổn thất nặng, lệnh từ Quân Khu cho mai táng tại chỗ tức là Nghĩa Trang Tân Lộc Cà Mau. Sau đó tôi được lệnh xử lý thương vụ đưa Tiểu đoàn trở về Hậu cứ nhận bổ sung quân số và tái võ trang.

Trong tháng giêng được nghỉ và làm lực lượng trừ bị. Đơn vị học nhảy trực thăng vận từng toán 10 người. Ăn Tết xong, Đại úy Hà Hữu Hội, đang làm phòng Tổng quản trị Quân khu được lệnh bổ sung xuống làm Tiểu Đoàn Trưởng thay thế đại úy Võ Vạng Tú nằm bệnh viện và sau đó biệt phái làm Quận trưởng Phong Phú Ô Môn. Trung úy Cầu thay thế Đại úy Trương Minh Đường làm Tiểu đoàn Phó. Tôi suy gẫm trong lòng sự bất công trong quân đội. Đáng lý ra tôi mới là người xứng đáng lãnh trách vụ chỉ huy. Lần đầu tiên ra quân nhảy trực thăng vận tại vùng Hiếu lễ địch bị đánh bất ngờ nên ta bắt sống được một số tù binh tịch thu hơn chục vũ khí. Thả 21 tù nhân bị Việt Cộng xiềng và giam

trong mật khu. Tuy không chạm súng mạnh nhưng thành quả tạo cho đơn vị bắt đầu lên tinh thần trở lại.

GIỮ AN NINH CÔNG TRƯỜNG ĐẮP LỘ CÔ TÔ HUỆ ĐỨC

Rút quân trở về Châu Đốc Angiang chịu trách nhiệm giữ an ninh công trường đắp lộ Cô Tô Huệ Đức không nhớ rõ bao nhiêu cây số. Trước tiên đơn vị hành quân phô trương lực lượng trong vùng Rừng Tràm và kinh 7 Ngàn, xuất phát tại chân núi Cô Tô, đến ngày khởi công đắp lộ, Đại đội tôi được phân công giữ phía Huệ Đức tức Núi Sập. Một phần ba con lộ lối 7 cây số chiều dài. Mỗi sáng có nhiệm vụ hộ tống dân đi làm từ Huệ Đức đến công trường. Đêm phải giữ an ninh xã cho dân nghỉ đêm, mỗi khu vực trách nhiệm có hàng ngàn dân từ các Quận đến như Châu Thành, Chợ Mới, Thốt Nốt, Núi Sập Châu Phú, An Phú, Tân Châu, Tri Tôn, Tịnh Biên. Thời gian này, đơn vị cấp Tiểu Đoàn nhận toán Cố vấn Mỹ, gồm 5 người, một Đại úy tên Lovato, Một Trung úy và 3 Hạ Sĩ quan. Toán cố vấn giúp về kỹ thuật Truyền tin và Vũ khí, xin yểm trợ phi pháo vv... họ cũng lợi theo đơn vị hành quân và ở với đơn vị. Trong giai đoạn này cả Tiểu

Đoàn đang đóng quân nên có lịch trình đến từng Đại đội kiểm tra, sửa chữa sơ cấp, xin dụng cụ tiếp liệu để thay thế những món hư hỏng, nhất là máy Truyền tin nếu giám định thấy cần.

Thấm thoát mà đã 3 tháng trôi qua, Công trường hoàn tất. Tôi được phép về Sài Gòn dự thi để hoàn tất chương trình Đại Học nhưng thất bại. Khi trở về đơn vị thì Bộ phận đắp lộ và bộ phận nhận lãnh đã đến công trường. Phái đoàn của Tỉnh đến, chạy một đoàn xe thật dài từ Huệ Đức qua Cô Tô ra Tritôn về Châu Đốc do Thiếu tá Nguyễn văn Minh làm Tỉnh Trưởng. Sau này là Trung Tướng Tư Lệnh Quân Đoàn 3.

HOẠT ĐỘNG TẠI TỈNH CHƯƠNG THIỆN

(Vị Thanh)

Rời khỏi công trường, Tiểu đoàn chúng tôi đến tăng cường hoạt động giữ an ninh Tỉnh Chương Thiện cho Tổng Thống Ngô Đình Diệm đến thăm. Tỉnh Chương Thiện là khu Trù Mật Vị Thanh, một trong tất cả Khu Trù Mật còn sót lại của miền Nam vì được thành lập tỉnh. Tỉnh tân lập cắt các phần đất hậu bối của các tỉnh Cần Thơ, Rạch Giá, Bạc Liêu

và Sóc Trăng, là cái rốn của U Minh Thượng và U Minh Hạ. Về phương diện chiến lược rất quan trọng. Tiểu khu Chương Thiện xử dụng Tiểu đoàn trong các cuộc hành quân tiếp tế ít khi ở lại đêm trong vùng hành quân, sáng đi, chiều về quân trang lúc nào cũng để ở nhà, nhẹ nhàng di chuyển, nơi đóng quân đêm lúc nào cũng có đèn điện, tiện lợi cho tôi trong việc traу dòі việc học.

Sáng hôm nay không nhớ rõ ngày tháng sau một phiên họp tại Bộ Chỉ Huy Chương Thiện do Thiếu tá Diễm Tỉnh Trưởng kiêm Tiểu Khu trưởng chủ toạ phân nhiệm cho Tiểu đoàn hành quân từng khu vực trong vòng 3 tháng. Khu thứ nhất gồm vùng Kiên Hưng Giồng Riêng Sóc Ven giáp ranh tỉnh Rạch giá Kiên Giang. Khu thứ hai Ngan Dừa, Phước Long giáp Cà Mau, Khu thứ ba, Vườn Cò, Hoả Lựu, Cầu đúc, Cá xình, Hốc quả v.v... Đại úy Nguyễn Văn Biếт, Tỉnh Đoàn Trưởng Bảo An tỉnh này phối hợp với Tiểu Đoàn khi cần hành quân hộ tống mở đường tiếp tế phát lương cho các đồn bót trong tỉnh.

Đây là lệnh có tánh cách bán cái, mà chính trách nhiệm hoạch định phải do Tiểu khu ban hành kế hoạch mỗi cuộc hành quân dựa theo tình hình địch. Đã được khoanh vùng hoạt động thì chính đơn vị phải theo dõi tình hình địch, bạn, để thiết trí các kế hoạch hoạt động. Mới đây mà Đại úy Hà

Hữu Hội đã đủ 6 tháng rồi, những Ông Sĩ quan kê táng ở bàn cạo giấy đi đơn vị tác chiến để lấy thâm niên chỉ huy (Temps de Commandement) Đại Úy Chung tấn Phát Trưởng Phòng Tư Sư Đoàn đến thay thế Đại úy Hà Hữu Hội và Trung úy Lâm phát Tánh đến thay thế Trung úy Cầu cũng không ngoài nhiệm vụ lấy thâm niên chỉ huy, những mẩu chuyện nhỏ nhỏ như vậy cấp lãnh đạo không quan tâm đến sự công bằng cho nên tích lũy đưa đến mất nước.

Lần đầu tiên, Tiểu đoàn trưởng họp hành quân vùng Vườn Cò (địa danh nổi tiếng ai cũng nghe) ra lệnh mang theo quân trang lương thực 3 ngày. Cuộc hành quân đang chuẩn bị dừng lại thổi cơm chiều thì có lệnh đi tiếp viện vùng Hốc Hỏa, 8 chiếc tàu LCVP của tỉnh đoàn Bảo An bị phục kích đánh chìm 7 chiếc, lực lượng địch còn đang bao vây Đại đội tôi đi đầu đến cầu khỉ vòm Hốc Hoả bị địch đóng chốt bắn báo động. Tôi cho lệnh mở đội hình tiếp tục tiến quân. Trời có trăng rất sáng nước sông đầy nhìn phía bên kia sông địa danh Cầu Đúc Cái Xình thấy đại đội 2 cũng tiến quân song song với đơn vị tôi mỗi khi qua cầu thấy bóng rọi xuống dưới mặt nước. Khi đến nơi, trời gần sáng, trong vùng không có bóng dáng một người, cây cối bị đạn pháo binh ngã 2 bên vệ đường, nhà cửa tang hoang. Đến ngày hôm sau thì Tiểu đoàn trừ được lệnh rút về tỉnh để phòng thủ tỉnh lỵ ban đêm. Đại đội tôi có nhiệm vụ ở lại giữ chờ máy đến trục các chiếc

tàu chìm lên, Đóng quân trong vùng hết lương thực không có tiếp tế tại bãi chiến trường nhà không ai làm chủ bán một lít gạo. Binh lính đơn vị tôi tha hồ ăn gà vịt, kể cả heo gạo nếp dừa khóm, vv... Đến bữa cơm ăn thịt gà kho sả, tôi âm thầm xốt xa, buộc lòng phải ăn.

Tôi nghĩ ra kế hoạch cho từng toán nhỏ đi đến các khu vực có dân mời gọi các cụ già về rồi đến trẻ con và đàn bà rồi lần lần đàn ông phụ nữ, thanh niên, chỉ trong vòng 5 hôm dân trong làng về gần như đầy đủ. Tôi cảm thấy vui sướng một việc làm thực thị được khẩu hiệu Quân, dân như cá với nước. Tôi mời mỗi trung đội đại diện một Sĩ quan, một Hạ Sĩ quan và một binh sĩ lập một phái đoàn đi kiểm kê từng nhà tổn thất và thiệt hại bao nhiêu gà vịt heo, dừa, trứng gà, gạo nếp vv...

Sau đó tôi cho họp lại để định giá tiền mỗi loại, căn cứ theo túi tiền mà tôi đang giữ, tiền cơm của lính mỗi người 14 đồng năm hào, và Hạ Sĩ quan Sĩ quan 36 đồng. Ấn định giá gà, vịt lớn nhỏ cứ mỗi con 40 đồng, nếp gạo 4 đồng một lít, dừa 4 đồng một trái, v.v... Tập họp đơn vị lại tôi giải thích hôm nay là ngày thứ mười hai chúng ta không được tiếp tế lương khô, dân chúng tản cư không ai mua bán đơn vị đóng tại đây chờ trực các tàu chìm chưa có lệnh rút đi, mỗi ngày chúng ta ăn như vậy, địch sẽ lợi dụng tuyên truyền khi chúng ta rút đi, mất

chánh nghĩa. Tôi muốn mua đứt 2 chữ Thổ Phỉ đổi với đơn vị chúng ta, nên tôi quyết định lấy 12 ngày tiền cơm trả cho đồng bào, và kể từ hôm nay tôi phát tiền một tuần lễ cơm cho anh em mua bán không được ăn không trả tiền, vì bây giờ nhà đã có chủ. Mọi người vui vẻ lương tâm tôi rất thoải mái.

Kế tiếp tôi cho đi mời tất cả đồng bào đến tập trung một góc sân lúa sau vườn nghe tôi nói chuyện. Trình bày nguyên nhân hơn mười ngày nay đơn vị đóng quân trong khu vực không có đồng bào mua bán vì bom đạn đi lánh nạn, hôm nay kể như có an toàn tôi xin phép cô bác được hoàn lại một số tiền tượng trưng để mua gà vịt làm giống, tuy không được thoả mãn 100 phần trăm nhưng ít ra cô bác cũng được chút ít phương tiện đền bù lại ít nhiều sự mất mát, cảm thông với đơn vị chúng tôi.

Sáng hôm nay tất cả 7 chiếc tàu chìm đều được trục lên súng đạn còn đầy đủ, kéo đem về Hoả lộ Vĩ Thanh. Lúc chia tay với đồng bào họ bế con xuống mé sông tiễn đưa chúng tôi và một số đồng người xin phép chạy đò theo ra Hoả lộ dải rượu bia đơn vị tôi. Lúc chúng tôi đến không có một bóng người, mà lúc ra đi đồng bào tiễn đưa trong không khí vui mừng luyến tiếc. Tôi làm được một việc đầy nhân ái. Lương tâm không còn cắn rứt.

Đến Hoả lộ gần 6 giờ tối, dân mua nhiều thùng

rượu Bia 33 và cắt thịt chợ xào nấu, có người có nhà quen dãi đơn vị chúng tôi, trông rất là thương tôi không cầm được nước mắt vì vui sướng có được một kỷ niệm khó quên trong đời. Tranh thủ nhân tâm nằm trong truyền thống của gia đình tôi. Cha tôi là người dạy con lúc còn bé mỗi Tết đến là Ông ban phát những nhu cầu cần thiết cho nhà nghèo.

Về đến Chương Thiện vào hệ thống tiểu đoàn, có những lúc đang nghỉ bỗng có lệnh phải đi tiếp viện các đồn bót bị địch bao vây nhất là vùng thuộc địa phận Long Mỹ Vịnh chèo Xẻo chích, Cái nhàu, nhà mà tôi đóng quân làm Bộ chỉ huy là ngôi nhà ngói có điện, Ông chủ nhà lại là ủy viên tài chánh của xã. Tinh thần chống cộng của Tỉnh Lý rất cao. Lúc rảnh rỗi ông hay ngồi uống trà và cho tôi những tin tức địch mà ông có thân nhân trong các vùng hậu bối, ông ta thấy tôi lúc rảnh ở nhà ôm sách học, Ông rất quý trong khi ông thấy các sĩ quan khác về đến hậu trạm là đi ra quán nhậu suốt ngày, ông dò la hỏi lính của tôi xem tôi có gia đình chưa, người cần vụ nhanh nhẹn trả lời, Ông Đại đội trưởng đã có vợ rồi, bà ta là một Cô Giáo.

Đêm nay là lễ Giáng sinh tất cả mọi người đi lễ đêm. Đúng 12 giờ, Thánh lễ chấm dứt. Thiếu úy Hậu, Trưởng phòng nhì Tiểu khu, là một người Công giáo, vợ chồng ông tổ chức Réveillon tại nhà, mời Cha, Đại úy Chung tấn Phát và tôi đến ăn gà tây.

Đang trên bàn tiệc không khí rất Noel thì có lệnh chuẩn bị di chuyển về đóng tại Bình Thủy và Dầu Sấu Cáirăng. Hành quân vùng Phong Điền Ba Xe Cầu Nhiễm. Còn độ hơn một tháng nữa là Tết Nguyên Đán dân chúng vùng này chuẩn bị ăn Tết nhà nào cũng ép chuối phơi khô, Bánh trắng, bánh phồng phơi dọc theo 2 bên vệ đường.

HÀNH QUÂN VÙNG THẮT SƠN

(Bị thương nhập viện)

Đầu tháng giêng năm 1963 đoàn xe vận tải chuyên chở tiểu đoàn về Hòn Trẹm dưỡng quân, với tất cả các đơn vị trong Trung Đoàn 33, Đại tá Trần Thiện Khiêm, cựu Tư Lệnh sư đoàn 21, đến vui chơi với anh em tại Hòn Trẹm Hà Tiên. Đồng thời cũng được bổ sung quân số, thay đổi quân trang, lãnh lương khô chuẩn bị tham gia hành quân 15 ngày vùng Thất Sơn (bảy núi). Hành quân cấp Trung đoàn, Thiếu tá Nguyễn Văn Thanh, Trung đoàn Trưởng. Tham dự cuộc hành quân này lần đầu tiên cả 3 Tiểu đoàn 1,2,3 và đại đội trọng pháo di chuyển qua khỏi Nhà Bàng chưa đến Tịnh Biên. Đoàn xe trên 60 chiếc vừa xe lớn vừa xe nhỏ, qua khỏi Nhà Bàng độ 2 cây số, chiếc xe của tôi vì cán phải một quả mìn, tài xế mất bình tĩnh lạc tay lái xe lật vào

vách núi, đưa 10 bánh chông lên trời, trên xe có tất cả 36 người thuộc trung đội vũ khí nặng và Ban chỉ huy đại đội, chết 28 người lý do đập đầu xuống đá núi 7 người bị thương nặng trong đó có tài xế tên Đào Chia. Riêng tôi bị xe đè lên người, phải mang xe cần trục đến kéo cho xe hồng lên mới lấy ra được.

Sau này nghe thuật lại từ khi xảy ra tai nạn đến khi mang tôi ra được gần một tiếng đồng hồ, vì xe cần trục đi sau chót phải vượt lên hơn 20 chục xe trên một con đường hẹp, tôi ngất lịm không biết được tổn thương từ bao giờ. Đến khi tôi tỉnh dậy nhìn thấy ánh đèn điện và một người y tá đút sữa cho tôi uống. Tôi hỏi thưa cô ở đây là ở đâu vậy, cô y tá trả lời là Tổng y viện Cộng Hòa, phòng hồi sinh, tôi hỏi tiếp thưa cô tôi đến đây hồi nào? Cô y tá trả lời Trung úy đến đây hôm nay là ngày thứ năm. Tôi hỏi tiếp gia đình tôi có ai đến không? Cô nói nhiều người đến thăm lắm nhưng bác sĩ chờ xuống trại Ngoại khoa mới cho thăm. Những vết thương của tôi hành đau nhức ê ẩm, mặt mày bầm xanh, con mắt phải còn sưng phù lên, tay trái gãy xương, chân phải gãy xương bàn chân, hai xương sườn phía trái bị gãy.

Chiều hôm nay vợ tôi đến thăm, mang bụng bầu sắp đến ngày sanh mặc áo choàng, vợ tôi vuốt mái tóc tôi và nói em lên 3 hôm rồi ngày mốt phải về

hết phép đi dạy. Vợ tôi rất bình tĩnh an ủi tôi, thấy tôi thích uống bia lon sáng hôm sau bà mang cho tôi một lon, tôi giữ mãi đến ngày ra bệnh viện. Bác sĩ đến khám bệnh vào lúc 9 giờ sáng vợ tôi ra ngoài Bác sĩ gọi vào cho biết những vết thương trên người tôi và xem phim chụp X ray. Bác sĩ Nguyễn Hà Thanh, Thiếu tá, sau này là tướng Cục trưởng Cục Quân Y, Ông nói vài tuần xuất viện chân phải băng bột nghỉ tối thiểu 5 tháng.

Mỗi ngày thức dậy Y tá đến đưa tôi đi làm vệ sinh bằng xe lăn. Chân băng bột lên tới đầu gối rất khó chịu, ngứa ngáy tôi phải dùng cái que thọt vô trong kéo tới kéo lui cho đỡ ngứa. Trong dịp này, Trung úy Nguyễn Văn Sĩ, bạn cột chèo với tôi từ Bình Long đến thăm tôi lúc đó chân đang sắp băng bột, tay trái còn treo lên cổ. Sau ba tuần tôi được giấy xuất viện với lời dặn 21 ngày trở lại tái khám. Tôi thuê xe về Châu đốc vì đi đứng rất khó khăn phải chống nạng. Đến nhà vợ tôi đi dạy sắp về, vợ tôi biết tính tôi thích ăn cá rô đồng kho lạt, dầm me, ăn một bữa cơm thật ngon. Mỗi ngày uống thuốc đau nhức và thuốc bổ theo toa bác sĩ.

Mấy đứa con lớn Cẩm Nhung và Trung Tín một đứa học lớp một, một đứa học mẫu giáo, mặc dù có người làm, nhưng vợ tôi rất bận rộn với hai đứa nhỏ vì có tính rất kỹ. Đến ngày đi Sài Gòn tái khám Bộ chỉ huy Trung Đoàn 33 trong thời gian này đóng

tại đầu cầu ngang trường Trung học Thoại Ngọc Hầu, tôi đi xe đò từ Châu đốc đến Long Xuyên mất một tiếng đồng hồ vào Trung đoàn đối Sứ Vụ Lệnh và cho xe đưa ra sân bay Long Xuyên vì ngồi xe đi xa chưa nổi phải mua vé máy bay đi Sài Gòn. Máy bay Cessna có 6 chỗ ngồi họ ưu tiên cho tôi một chỗ. Mọi người nhìn tôi với vẻ thương tâm, mặc quân phục vàng, đội nón caskette chống nắng ai cũng nhìn.

Lần này tái khám xong lấy giấy phép nghỉ 21 ngày tôi ở lại Sài Gòn nhà người chị vợ một tuần, người bên cạnh nhà chị làm môi giới mua một chiếc Simca Grand large Sport 2 cửa đời NBJ 234 chín nút với giá 55 ngàn đồng. Tôi vào nhà băng BNFI lãnh tiền trao cho chủ xe. Đến Nha Lộ Vận làm giấy sang tên, tôi có tiền dư chút đỉnh gửi ngân hàng nhờ lúc đi du học lương còn nguyên, Chủ xe đưa tôi về đến Châu Đốc khoe xe với vợ tôi. Vợ tôi nói nhà ở phố để xe ở đâu. Tôi che dù phía trước nhà đậu, lần sau đi Sài Gòn tái khám cũng đi xe đò và phi cơ Cessna, vì chân chưa cắt bột. Sau khi tái khám trở về Châu đốc, vợ tôi nằm trong nhà bảo sanh 17 tháng 3 năm 1963, sanh cháu gái bạn bè đến thăm tôi và có anh ruột tôi Nguyễn Văn Mậu đến từ Chợ Lách đến thăm, anh cùng đứng chứng trong khai sanh Cháu gái có tên Cẩm Vân, 9 năm sau tức là năm 1972 anh tôi tử trận tại Nghĩa Tử Trà Ôn. Cuối tháng 5 tôi còn nghỉ phép và tái

khám một kỳ nữa vì mới cắt bột, nhưng Tiểu đoàn đang đóng tại công trường Ciment nghỉ dưỡng quân cho xe về rước tôi và bảo tháng 6 đi tái khám từ Rạch giá Tài xế lái xe Jeep đưa đi Sài Gòn.

TRỞ LẠI ĐƠN VỊ

Lúc này đại đội tôi đóng tại Hòn Trẹm nơi nghỉ mát của du khách vào những năm 1956 thời bình. Tại đây có quán cơm Gà Thiến của Ba Trại, Gà hấp cơm rất thơm ngon, có khách sạn bằng cây lá nơi nghỉ mát dưỡng bệnh lý tưởng, đêm nhìn ra biển thấy chất lân tinh sáng rọi trông rất nên thơ. Mỗi buổi sáng cất cử một trung đội mở đường từ hòn Trẹm ra ngã ba đi Rạch Đùng và ra công sở Dương Hòa, nơi đây có ít hàng dừa, nước rất ngọt, ngọt đặc biệt khác với dừa Bến tre. Đoàn xe công trường mỗi ngày vẫn tiếp tục lấy đất từ hòn Trẹm chở về kinh tám thước, không khí vui nhộn, Không ngày nào không có khách đến ăn cơm gà tại nhà mát ở bãi biển. Khách nào cũng mời tôi tham dự, vì tôi giữ an ninh tại khu vực này. Tiệc uống toàn là rượu tây Martell Cognac, ăn uống rất phung phí tôi không dám uống rượu vì chân vẫn còn sưng.

Tôi không nhớ rõ ngày giờ vì đóng quân biệt lập nên được lệnh đến phi trường Hà Tiên lãnh lương cho binh sĩ lúc trở về đến mũi Ông Cọp, Bãi Ớt bị địch phục kích bắn xe Jeep của tôi mang số 610 chót xe trúng đạn lủng thùng nước, lọt xuống mé biển, nhưng nhân mạng vô sự, cùng lúc đó có một xe chở quân từ công trường chạy ngược chiều với tôi, đổ quân tại Bãi Ớt để giữ đường, nhưng đơn vị này đến trễ, nhờ vậy mà truy kích địch kịp thời, địch bỏ chạy lên núi.

Hôm nay đã đến ngày đơn vị mãn nhiệm tại công trường xi măng, tất cả di chuyển ra Kiên Thành Rạch Gia. Đến ngày tôi đi tái khám ở Bệnh viện Cộng Hoà. Lãnh lương xong đoàn phát lương trở về hậu cứ Thất sơn Châu đốc, tôi cùng lái xe theo đoàn đến ngã ba lộ rẽ chia tay, tôi đi Sài Gòn tái khám qua ngõ Cần Thơ, đến Tổng y viện Cộng Hoà cho chụp X Ray lại, chân bị sưng nhiều, Bác sĩ y khoa cho tiếp tục nhập viện trở lại, bị bác sĩ quở, tại sao không nghỉ dưỡng bệnh cho thiệt lành, để chân sưng thật to như thế này. Tôi trả lời sưng nhưng tối ngủ một đêm thì trở lại bình thường, bác sĩ cho nằm bệnh viện không cho về đơn vị. Ở không suốt ngày ôn bài vì sắp đến *ngày thi để hoàn tất và tốt nghiệp năm nay.*

Gần 2 tháng ở Sài Gòn nay trở lại đơn vị ngán ngẩm quá. Về Châu đốc thăm vợ con 2 hôm trở lại đơn vị tại Xẻo rô chuẩn bị hành quân vùng Sóc ven

đường xuống Giồng riềng, tôi chưa có thể lợi theo đơn vị hành quân, nên Tiểu đoàn trưởng cho tôi ở lại hậu trạm giữ Bộ chỉ huy nhẹ làm trung gian giữa Tiểu đoàn với bộ chỉ huy hành quân trung đoàn. Trong đơn vị, tương đối tôi nói tiếng Anh có giọng tốt hơn nhiều sĩ quan khác, nên Cố vấn trưởng người gốc Do Thái yêu cầu tôi theo hành quân chuyển này.

Hôm nay hành quân trực thăng vận. Bốc quân tại Rạch Sỏi đổ xuống vùng Thác Lác Bà Đầm. Trước khi đổ quân khu trực đội bom và Trực thăng võ trang dọn bãi, đơn vị nhảy xuống là chỉ thu dọn chiến trường không gặp sự kháng cự nào của địch. Chấm dứt cuộc Hành quân, đơn vị được trực thăng đến bốc ra Rạch Sỏi, nơi đây có sẵn đoàn xe vận tải chở đến Cái Vồn đóng hậu trạm ở đây để tham dự hành quân vùng Lai Vung, Lấp vò, Giáp nước, trong cuộc hành quân ngày đầu từng thiết cho thiết vận xa, các Đại đội đều bắt được tất cả 11 du kích có súng, trong đó có một người bị thương ở đầu. Các đại đội được lệnh gửi về Tiểu đoàn khai thác lấy thêm tin tức. Trước khi rút quân, số tù binh này bị Đại úy Chung tấn Phát, Tiểu Đoàn Trưởng, cho lệnh toán Quân Báo mang ra bờ ranh đi hàng một bắn chết tất cả, chỉ trừ người bị thương là được băng bó và để lại trong chòi ruộng. Tôi và thiếu úy Nguyễn Văn Nô, Đại đội Trưởng Đại Đội 2, rất bất bình về việc làm này. Tôi suy nghĩ đâu có

ai làm anh hùng 2 mặt trận cứ xử thiếu đức, tôi chưa nói đến luật đối xử với tù binh, nếu họ có tội với tổ quốc, Tòa án sẽ xét xử họ.

Ngày N+ 1 tức ngày hôm sau cũng trong địa hạt Sadec Vĩnh Long, đơn vị tôi hành quân vùng Xẻo Mát, Nha Môn, Tầm Vu không gặp sự kháng cự nào của địch, chiều tối được xe vận chuyển về qua đêm ngang sân bay Vĩnh Long, Bộ chỉ huy tôi đóng trong nhà của vợ Trung úy Phạm bá Hoa sau này là Đại tá. Sáng sớm trực thăng vận đánh vùng Nhơn Phú Kinh thầy Cai Cái Nhum Vĩnh Long, bắt được rất nhiều tù binh trong cuộc hành quân trực thăng vận này.

Chấm dứt cuộc hành quân tôi được Trung đoàn cắt cử đi dự khoá huấn luyện Tâm lý chiến (Chiến Tranh Chánh Trị) 10 tuần lễ tại đường Lê Thánh Tôn Sài Gòn. Được cử đi học lần này tôi mang chiếc xe SIMCA theo để làm phương tiện. Trong lớp học Thiếu tá Dư Quốc Đống sau này là Tướng Tư Lệnh Sư Đoàn Nhảy Dù, làm Trưởng lớp.

Vào lúc 2 giờ chiều ngày 1 tháng 11 năm 1963 Cuộc đảo chánh Tổng Thống Ngô Đình Diệm đang xảy ra, những tiếng súng cao xạ từ căn cứ Hải Quân bắn phi cơ đang lượn trên không trung khu vực Dinh Gia Long và thành Cộng Hoà ở Norodom (Thống Nhất) cách trường học tôi không xa lắm,

mọi người đang lo âu có lệnh rước thiếu tá Dư Quốc Đống rời khỏi lớp học, độ một giờ sau Trung Tướng Trần Văn Đôn đến nói chuyện cho biết tình hình tổng quát và giải tán lớp học trở về đơn vị, tôi ra lái xe về nhà bà chị vợ ở Chợ Lớn, trên đường Võ Tánh từ Rạp Quốc Thanh đến khu vực Petrus Ký không cách nào chạy được, tôi phải lách ra tìm đường qua ngõ Trần Hưng Đạo chạy vào Chợ Lớn. Về nhà theo dõi Radio về cuộc đảo chánh, khác với lần đảo chánh năm 1960 chính đơn vị tôi giải vây Tổng Thống lần này tay không, với tư cách là khoá sinh không được lệnh ai cả và cũng không biết làm gì, và theo ai? Khi nghe tin Tổng Thống chết lòng tôi rất xót xa và đặt nhiều câu hỏi trong đầu. Tại sao lại phải giết Tổng Thống? man rợ vậy! Sáng hôm sau tôi vẫn còn ở Sài Gòn ra phố xem cảnh đập phá một vài nơi.

Trong hầu hết những cuốn hồi ký chính trị của nhiều tác giả trong nền đệ nhất Việt Nam Cộng Hoà, giai đoạn 1960 đến 1963 tác giả nào cũng chỉ trích các công tác lãnh đạo của chính quyền Ngô Đình Diệm cũng như chủ trương và sách lược của cố vấn Ngô Đình Nhu mà không đề cập đến Hoa Kỳ đóng một vai trò vô cùng quan trọng đối với nước nhược tiểu như Việt Nam.

Hôm nay tôi lái xe chậm rãi về Châu Đốc cất xe và đồ đạc lễ trắng mang theo đi thụ huấn Ở lại Châu

đốc chơi với vợ con vài hôm rồi lên xe dò đi Cà Mau trình diện đơn vị tại xóm nhà thờ. Đại úy Chung Tấn Phát Tiểu Đoàn Trưởng được lệnh trở về Sài Gòn theo Tướng Trần Thiện Khiêm, đáng lẽ rời đơn vị nhưng có ý chờ tôi. Đại úy Trần Ngọc Yến Tiểu Đoàn Phó lên thay Tiểu Đoàn Trưởng Trung úy Nguyễn Văn Đôn giữ chức Tiểu Đoàn Phó. Vì trễ phép 5 ngày. Đại úy Chung Tấn Phát có vẻ không mấy hài lòng về sự trễ phép của tôi, tuy vậy chiều hôm nay cũng có một bữa cơm thân mật tiễn đưa Tiểu Đoàn trưởng lên đường. Xóm đạo từ ngã ba Nhà thờ dọc theo 2 bên lộ xe lên đến phi trường mới nhà nào cũng theo đạo Công giáo. Mùa nắng không có nước ngọt để uống Tôi cho xe kéo nước phân phối hằng ngày tiếp tế cho đồng bào một công tác dân vận tuy đơn sơ nhưng có cảm tình với dân chúng trong vùng. Biết hậu trạm đóng tại Cà Mau nên vợ con lính lần lần ra ở trong xóm đạo được bà con quý mến. Đơn vị đi hành quân vài bữa cũng trở về đóng tại đây. Đường xe chạy từ Sài Gòn hoặc các Tỉnh khác đến, là chỉ đến Cà Mau Quận Quản Long là hết. Còn muốn đi các Quận như Đầm Dơi, Cái Nước, Năm Căn, Sông Ông Đốc, Thới Bình phải đi bằng đường sông. Vùng Cà Mau nổi tiếng mật khu của Việt cộng. Các đơn vị được tăng cường hoạt động cho Quận nào cũng khó khăn trong việc tiếp tế vì phi cơ trực thăng lên xuống không phải dễ dàng như những năm trước, công sản có kinh nghiệm đóng chốt canh chừng phi cơ lên xuống là

bắn tỉa, bắn xẻ. Trong các khu vực oanh kích tự do (Free Zone) những gò nông trực thăng có thể đổ quân được thì Việt cộng cho cấm nọc (như nọc trồng trâu) dày đặc phi cơ không đáp được.

TRẦN HIẾU LỄ

Tình hình Chính trị ở Sài Gòn trong giai đoạn này không mấy yên ổn, hơn một tháng say mê trên chiến thắng, Chính phủ của Đốc Phủ Sứ Nguyễn Ngọc Thơ là một Chính Phủ non trẻ, lại bè phái rõ rệt, bên trong có âm mưu của Đảng phái chính trị, nên từ đó có cuộc Chính lý 11 tháng 1 năm 1964, đưa đến Tam đầu chế thao túng sân khấu chính trị làm quân đội hoang mang, dân chúng hoài nghi, các cuộc Biểu dương lực lượng, đảo chánh của các vị tướng lãnh có quyền lực không còn chú ý đến quyền lợi của Quốc gia Dân tộc. Cơ hội bằng vàng để Bắc Bộ Phủ gửi các Sư Đoàn Chính quy ào ạt Nam tiến với mục đích là thôn tính trọn miền Nam. Tôi là sĩ quan cấp nhỏ, năm này sang năm khác ở đơn vị tác chiến lăn lộn trong rừng sâu để Bảo quốc an dân. Tinh thần sa sút. Sau ngày đảo chánh lật đổ Tổng Thống Ngô Đình Diệm, Tiểu Đoàn tôi 1/33 bị thất trận nặng nề nhất trong cuộc hành quân tại vùng Hiếu Lễ.

Xuất phát từ Xẻo Rô Tắc Cậu, tiến quân dọc theo bờ kinh đi Thới Bình Cà Mau, cạnh sườn bên phải tôi là một đơn vị Biệt động quân. Các cánh quân bị địch phục kích hỏa lực đại liên rất mạnh không tiến quân nổi tại Đông Hưng Đông Thái. Cánh quân bên phải tháo chạy băng qua cánh đồng về Kiên Thành Rạch Giá, bỏ trống sườn phải đơn vị tôi bị chết trên 40 người, vũ khí toàn bộ bị lọt vào tay địch không được tiếp viện, không pháo binh yểm trợ, không phi cơ quan sát. Đơn vị tự lực cánh sinh mà nhiệm vụ phải chiếm cứ lại Quận Thới Bình, đường tiến quân còn xa mà không có phương tiện tản thương cũng như các tử thi phải mang theo. Một số binh sĩ bị thương còn nằm trong vùng của địch, địch đang làm chủ tình hình.

Trời đã tối đơn vị tôi phải bố trí đóng quân qua đêm trong vườn khóm. Vào giữa đêm lại bị tấn công một lần nữa bị tổn thất 12 người vừa chết vừa bị thương. Tôi có ý nghĩ cấp chỉ huy đem con bò chọi, nhưng người quân nhân phải khắc phục chỉ biết thi hành lệnh mà thôi.

Sáng hôm sau thu dọn chiến trường đưa những tử thi và thương binh xuống ghe cho chèo theo cánh quân đến Thới Bình, một chợ Quận tan hoang Hai dãy phố hai bên không người ở. Tại đây mới được tản thương bằng trực thăng còn xác chết mãi 3 ngày sau mới đưa tới Cà Mau hôi thúi cả hội trường

và hậu cứ đơn vị tôi đến lo chôn cất tại Nghĩa Trang Tân Lộc Cà Mau. Theo tôi đó là hậu quả của cuộc tranh giành quyền lực tại sân khấu chính trị miền nam lúc bấy giờ. Sau này được biết cánh Biệt Động Quân bảo vệ cạnh sườn bên phải đơn vị tôi bị Tướng Dương Văn Đức Tư lệnh Vùng lộ lon và truy tố ra Tòa án quân sự mặt trận.

Các đơn vị của công sản trong năm này có nơi ghi nhận tin tức lên đến cấp Trung đoàn ở vùng U Minh, và các cuộc hành quân trực thăng vận mang tên “Dân Chí” do Sư Đoàn tổ chức rất có kết quả lấy lại phong độ cho đơn vị tác chiến. Tư Lệnh Sư Đoàn 21 Sét Miền Tây trong giai đoạn này là Đại Tá Đặng Văn Quang, được vinh thăng Chuẩn tướng. Đồn Dải Ngựa nằm trên đường sông từ Cà Mau đi Cái Keo Năm Căn do một Đại đội Biệt Động quân trấn giữ bị địch tấn công và thất thủ đêm hôm qua.

TRẬN CHÀ LÀ

Một cuộc hành quân trực thăng vận lần đầu tiên lớn nhất ở miền cực Nam. Hai Tiểu đoàn 1/33 và 2/33 được trực thăng vận xuống Chà Là. Cánh Quân Bravo do tôi, Tiểu Đoàn Phó, chỉ huy trên 28 chiếc trực thăng nhảy xuống phía điền quốc gia

cách mục tiêu gần một cây số đường đồng. Trước khi đổ quân, Khu trục cơ dọi bom 2 bên bờ kinh Chà Là nơi Cao Xạ Việt Cộng đã hạ 5 khu trục do Không quân Mỹ thả bom. Trời chuyển mưa không có mặt trời, làn đạn phòng không của địch bắn phi cơ trông thấy rất rõ những tia lửa, phi cơ bốc cháy trên không trung. Mục nước dưới cánh đồng ruộng có nơi cao đến lưng quân. Nên phi cơ rớt xuống, nước văng tung tóe và lửa vẫn bốc cháy. Cánh quân do tôi chỉ huy hạ cánh, 7 trực thăng chở quân bị bắn không cất cánh lên được, kể cả chiếc trực thăng của tôi cũng bị thương nhiều vết trên cánh và đuôi. Độ 20 phút sau chuyển thứ hai Cánh Quân Alfa do Đại úy Trần Ngọc Yến, Tiểu Đoàn Trưởng hạ cánh phía tay phải tôi. Bắt tay được giữa 2 cánh quân đầy đủ tiểu đoàn nhưng nằm tại chỗ không tiến quân được. Từ mục tiêu đến chỗ phối trí đơn vị tôi hiệu quả của súng trường không nguy hiểm nhưng đạn đại liên và Bích kích pháo vẫn gây thương tích.

Chuyển thứ 3 đổ quân xuống điền quốc gia tức phía trái của tôi. Chuyển thứ tư cũng đổ xuống cách đó độ nửa giờ, thay vì 2 cánh quân thứ ba và thứ tư đổ xuống phía bên kia sông Chà Là theo phóng đồ hành quân thì lại đổ bên trái tôi. Một giờ sau 2 Tiểu Đoàn dù của Trung Tá Nguyễn Việt Cẩn nhảy dù xuống phía bên kia bờ kinh Chà Là đường đi Cai Nước, nhảy xuống bị bắn có những chiếc dù treo

lủng lảng trên dọt cây. Cả hai tiểu đoàn không xếp được dù. Trời sấm tối cả ngày đứng dưới nước phân đôi mà chưa tiến quân chiếm được mục tiêu. Tiếng Pháo binh vẫn nổ âm ì. Dọc theo sông tiếng ghe máy chạy dưới sông Chà Là Bảy Háp. Có lẽ địch bắt đầu rút, thỉnh thoảng còn thấy một vài khẩu cao xạ bắn lên phi cơ trực thăng chỉ huy (C&C) bay trên cao và còn nghe tiếng của Tướng Trần Thiện Khiêm trong hệ thống chỉ huy truyền tin ở Trung tâm hành quân Cà Mau với Tư lệnh Sư Đoàn. Phi cơ tản thương vẫn còn kêu đánh dấu bãi đáp để hạ cánh bốc thương binh.

Tiểu đoàn tôi được lệnh thay vì lợi dụng bóng đêm trực diện tiến vào mục tiêu lại được lệnh tiến về hướng bờ đập dừng quân bố trí phòng thủ đêm bao vây địch. Phía bên kia đường lộ đi Cai Nước, lực lượng dù đã chiếm một phần mục tiêu đối diện với đơn vị tôi lúc xế chiều, cũng được lệnh tổ chức phòng thủ Tiểu đoàn 2/33 bên trái tôi đang phối trí tại điền quốc gia khóa dít và các cánh quân liên lạc với nhau bao vây khu vực Chà Là.

Tiếng pháo binh vẫn nổ suốt đêm dọc theo bờ kinh Chà Là. Sĩ quan DLO xác định vị trí và gửi hỏa tập về Bộ Chỉ Huy Hành quân. Tôi ngồi dựa gốc cây nghỉ lưng, máy truyền tin trực sáng đêm. Người âm

thoại viên của tôi rà tần số tìm địch, Pháo binh tác xạ mỗi lần 20, 30 tràng về hướng địch. Trái sáng và hoả châu rơi đều đặn trên khu vực hành quân. Người cần vụ của tôi lấy cơm nếp đậu và đường ra cho tôi ăn lót dạ. Không khí lúc bấy giờ rất yên lặng, vào lúc 4 giờ sáng người làm truyền tin, mật mã viên, đem trình mật điện. Tôi và Tiểu Đoàn Trưởng xé ra xem xong, Sĩ quan hành quân chuyển lệnh cho các Đại đội chuẩn bị di chuyển.

Sáng hôm nay các đơn vị lo thu dọn chiến trường mà không có một sự kháng cự nào. Địch chết nằm la liệt trên các hố cá nhân và hố đại liên trong phạm vi lục soát của đơn vị tôi. Việt công cũng ăn mặc quân phục khó mà phân biệt địch và ta. Khi các tử thi xinh thối, chỉ nhận ra là quân ta có thể bài đeo ở cổ. Các phi công khu trục cháy nám người khó nhận diện nếu không có thể bài. Trực thăng Chinook và chuyên viên đến cứu nhiều chiếc phi cơ bị thương không bay được, nằm rải rác trên cánh đồng ruộng nước mênh mông. Gom nhặt gần 200 tử thi của địch được đào hố chôn tập thể và rải vôi bột tránh ô nhiễm. Sài Gòn gửi báo chí và truyền hình quay phim đến từ hôm qua theo các cánh quân. Cánh quân dù đã tịch thu được nhiều chiến lợi phẩm, nhất là đại liên phòng không, vì trực diện với địch. Phía bạn đơn vị nào cũng có tổn thất vài chục và cũng tịch thu được ít nhiều chiến

lợi phẩm. Nói chung trận đánh đầu tiên cấp Trung Đoàn ở miền cực Nam đã thắng trận vì nhờ 2 đơn vị nhảy dù. Đến ngày thứ ba tất cả các đơn vị được lệnh rút quân về Cà Mau bằng đường bộ.

THIỆT LẬP CĂN CỨ CHÀ LÀ

Riêng Tiểu Đoàn tôi được lệnh ở lại tổ chức thiết lập căn cứ Chà Là một điểm tựa chiến lược giữa đường Đầm Dơi Cái Nước và Năm Căn. Trung Đoàn Trưởng lúc bấy giờ là Thiếu tá Trần Đình Duyên, Bộ Chỉ Huy nhẹ Trung Đoàn cũng đến đóng tại Chà Là. Đại úy Trần Ngọc Yến Tiểu Đoàn Trưởng khai bệnh nằm nhà thương Cần Thơ. Tôi được chỉ định Quyền Tiểu Đoàn Trưởng 1/33. Phi cơ Chinook vận chuyển Pháo Binh 105 ly đến bố trí trong khu vực đóng quân. Hệ thống Siêu tần số được thiết trí xong trong vòng vài ngày. Tiểu Đoàn trừ tổ chức phòng thủ. Một Đại đội lưu đông trừ bị cho căn cứ. Bộ chỉ huy Tiểu đoàn nằm cách xa Trung tâm hành quân Trung Đoàn độ 400 thước. Thiếu tá Duyên người mới đến nhậm chức thay Trung tá Nguyễn Văn Thanh đi làm Tỉnh Trưởng Vĩnh Bình. Ông ta rất thích tôi vì biết tôi đã từng làm phòng 3 và thâm niên trong đơn vị có nhiều kinh nghiệm tác

chiến. Trong nhiều bữa cơm ông mời tôi cùng ăn và có những lời lẽ an ủi. Ông cũng nói về lãnh đạo chỉ huy và sự bất công trong quân đội.

Mùa mưa đường trơn trượt, di chuyển vị trí đóng quân từ chỗ này đến chỗ kia rất khó khăn. Phía bên kia sông có nhà thiếc bán chút ít đồ hàng xén, binh sĩ thường hay đến mua rượu đế, trong nhà có hai cô con gái cũng thường hay bán số đuôi. Vì binh sĩ đến thường xuyên nên tôi cho đặt một vài tiền đồn và phục kích đêm khu vực này và đặt hệ thống lấy tin tức tình báo. Cũng nhờ vậy mà lấy được tin địch sẽ pháo kích và tấn công căn cứ Chà Là vào một đêm tối trời. Cả đơn vị ứng chiến và báo động đúng kế hoạch như đã dự trù. Địch pháo kích hơn 70 quả đạn súng cối 81 ly và đặc công đột nhập vào vị trí bị quân ta hạ sát tại chỗ 7 tên. Trong lúc ngưng pháo kích địch rút lui bị toán phục kích chặn đường giết chết 5 tên trong toán pháo kích và tịch thu khẩu súng cối tại chỗ. Sáng hôm sau Thiếu tướng Huỳnh văn Cao, Tư lệnh vùng, đến thăm viếng. Đáp phi cơ trực thăng xuống phía sau căn cứ mời vào hầm chỉ huy của Trung đoàn. Sau khi tôi thuyết trình tình hình chung và trình bày đơn vị tôi chưa được thay thế nghỉ dưỡng quân, trên một năm rồi kể từ khi đánh trận tại Hiếu Lễ và Chà Là, sau đó lại được chỉ định ở lại yểm trợ công binh thiết lập căn cứ này. Đứng trước Tư lệnh mà Thiếu tá Trung Đoàn Trưởng nói rất bạo

phối tôi hơi lo.

Căn cứ theo đề nghị của tôi xin được hoán chuyển. Thiếu tá Duyên nói binh sĩ của tôi đâu phải là con trâu mà xử dụng năm này qua tháng kia không được thay phiên. Tôi nhìn gương mặt thiếu tướng có vẻ không mấy hài lòng. Sau đó hướng dẫn Thiếu tướng đi xem vị trí đóng quân, xem những nơi pháo kích đêm hôm qua, những nhà bị sập và các Antenne bị gãy, xem chiến lợi phẩm và thăm 4 binh sĩ bị thương đêm hôm qua chưa tản thương đang nằm tại trạm xá Trung đoàn chờ tản thương. Xung quanh căn cứ luá lên cao khỏi đầu con lộ đất đường đi qua Cái Nước bị ngập không thấy con lộ.

Sau khi đưa Tướng Cao lên phi cơ chúng tôi họp lại bàn tán nhiều thứ. Cách 2 hôm sau Trung tá Nguyễn Văn Minh Lữ Đoàn Trưởng Lữ đoàn Cà Mau đến thăm, lần này Thiếu tá Trung Đoàn Trưởng bảo tôi ở nguyên tại vị trí, ông sẽ hướng dẫn đến xem bộ chỉ huy của tôi. Sau khi trung úy Hân Trưởng Ban 3 Trung Đoàn thuyết trình. Trung tá Minh trước ngày đảo chánh là Tỉnh trưởng Angiang lâu năm, người lên tiếng ủng hộ Hội Đồng Quân Nhân Cách Mạng sau cùng, nên bị đi đưa xuống Cà Mau không có quân. Lúc đưa lên phi cơ Trung tá Minh ôm cổ tôi nói Anh có lính què quặt gì, cho tôi ít tên để nhờ vật. Thực ra Trung tá Minh không nhớ tôi, chứ tôi biết ông ta từ khi về lấy Tỉnh An Giang, thay thế

Thiếu tá Đỗ Kiến Nhiễu, rồi tôi từng chỉ huy đại đội biệt phái giữ an ninh bầu cử cho quận Châu Phú tỉnh Angiang, cũng như giữ an ninh đập lộ Côtô Huệ Đức khi ông lái xe chuẩn bị khánh thành.

Từ Căn cứ Chà Là, tôi có thiết trí đường giây điện thoại EE8 với hậu trạm Cà Mau. Hôm nay hậu cứ Tiểu đoàn tôi từ Thất sơn tăng cường quân số và tiếp tế quân trang quân dụng đến Cà Mau chờ ra căn cứ Chà Là. Tôi gọi hậu trạm mang một Tiểu đội lính loại 2 tức bị thương làm việc nhẹ với một Trung sĩ chỉ huy đến trình diện Trung tá Minh. Theo báo cáo của hậu trạm trưởng, Trung tá Minh mừng lắm và cảm ơn rối rít. Từ đây Ông có người đi lấy cơm, lấy đồ giặt, canh gác nhà .v.v... ông đang ở phía bên này đầu cầu đi Năm Căn gần sân bay cũ nơi khu trục đội bom Chà Là trong trận đánh có tôi tham dự. Phi cơ đã bị bắn trọng thương lết về đáp xuống đó cán chết 2 mẹ con bà già đang ở trong nhà, đang được tiến hành bồi thường. Từ đó Trung tá Minh thường hay gọi nói chuyện với tôi. Thiếu tá Bùi Văn Sảnh đến thay thế Thiếu tá Trần Đình Duyên giữ chức vụ Trung Đoàn Trưởng Trung Đoàn 33 và thành lập Bộ Chỉ Huy Chiến Đoàn lưu động.

CHIẾN ĐOÀN 33 LƯU ĐỘNG

Từ trước đến nay Trung Đoàn Trưởng thường ở Bộ Chỉ Huy Trung Đoàn, chớ không có lợi theo quân. Lần này thành lập Chiến Đoàn, chính Chiến Đoàn Trưởng phải lợi theo quân. Một tiểu đoàn của Trung Đoàn 32 đến thay thế đơn vị tôi trấn đóng căn cứ Chà Là. Toàn bộ Chiến đoàn 33 lưu động, Đơn vị rời Cà Mau về Sóc Trăng, Bộ Chỉ Huy Chiến Đoàn tạm đóng tại nhà lâu ngõ ba đi Bãi Xâu, Mọi Tiểu Đoàn đóng Xài Cá Nã, một Tiểu Đoàn đóng đường đi Đại Ngãi một Tiểu Đoàn đóng đường đi Bó Thảo.

Thời tiết tháng 10 trời se sẽ lạnh, lúc 4 giờ chiều đơn vị tôi đang đóng quân tại xã Đại Tâm, được lệnh tiếp viện lực lượng Tiểu Khu Sóc Trăng bị lọt vào ổ phục kích địch ở Tam Sóc cách tỉnh lỵ độ 30 cây số hướng về Mỹ Phước Rừng Tràm. Đơn vị tôi đến kịp thời Việt Cộng đang xung phong gỡ các súng đại liên trên xe thiết giáp bị tấn công bất ngờ tháo chạy, lực lượng Địa phương quân Trung Ủy Triệu và Thiếu Ủy Hải bị thương, các cánh quân Tiểu khu lên tinh thần bắt tay với đơn vị tôi thu dọn chiến trường và rút quân về SócTrăng. Tiểu đoàn tôi ở lại đến sáng ngày hôm sau, rút quân về Tỉnh. Cũng nhờ sự tiếp viện này mà Đại Tá Phạm Văn Út, Tỉnh trưởng Baxuyên mới biết tôi nên sau này cần một sĩ quan làm quận trưởng Thạnh Trị, Ông xin đích danh tôi.

Sau đó tất cả Chiến đoàn di chuyển hành quân vùng Cà Mau Xuất phát tại Đầm dơi qua Cái nước ban đêm khi lội sông qua vùng bờ đập thiếu tá Rice cố vấn trưởng Trung Đoàn đánh rơi mất kính cận. Ông nói nếu bị chạm súng không thấy đường xem bản đồ. Tất cả dừng quân tại Cái nước lúc này gần 1 giờ khuya Thiếu tá Quận Trưởng, trước đây là Trưởng ban 2 Trung Đoàn 33, gặp lại đơn vị cũ mừng rỡ, Ông than phiền, làm Quận Trưởng ở đây cũng như Đồn trưởng, không hơn không kém, về đêm địch kiểm soát, đêm nào cũng tiêu thụ nhiều đạn pháo binh. Sáng sớm tiếp tục tiến quân qua vùng rau râm Sông Ông Đốc. Tại đây lúc 3 giờ chiều phi cơ trực thăng đáp xuống rước tất cả cố vấn về mừng Noel tại Cà Mau. Chiến đoàn tiếp tục đi bộ dọc theo sông Ông Đốc về Cà Mau. Cuộc hành quân non 3 ngày không gặp sự kháng cự nào của địch.

Tất cả Chiến đoàn lên xe từ Cà Mau đi Bạc Liêu dự cuộc họp hành quân. Thành phần dự họp đến cấp đại đội trưởng chủ tọa là Đại Tá Nguyễn Văn Phước Tư Lệnh Sư Đoàn, Trưởng phòng 3 Thuyết trình Ngày N Giờ G sẽ xuất phát. Đến sân banh Rạch Sỏi Rạch Giá đóng quân qua đêm tại đây. Thiếu tá Toán, Tỉnh Trưởng kiêm Tiểu Khu Trưởng Rạch Giá mời tất cả sĩ quan vào dinh dùng bữa cơm chiều. Sáng hôm sau Cánh quân thứ nhất là Tiểu Đoàn 3/33 xuất phát bằng đường biển chiếm hòn đất

hòn Me. Tiểu Đoàn 2/33 do Đại Úy Liêm làm Tiểu Đoàn Trưởng đóng quân qua đêm tại công sở Dương Hoà ngã ba đi Hà tiên để sáng hôm sau xuất phát tiến chiếm hòn Trẹm. Tiểu Đoàn tôi 1/33 trừ bị đóng quân tại công trường xi măng với Bộ Chỉ Huy Chiến Đoàn.

Trong lúc dùng cơm Thiếu tá Tỉnh Trưởng kiêm Tiểu Khu Trưởng rất vui vẻ và tin tưởng vào lực lượng hành quân sẽ mang chiến thắng về cho Tiểu Khu. Ông ta bắt tay từng người một, nhất là các chuẩn úy, Thiếu úy khen ngợi Ông ta bình dân hiếm có. Bộ chỉ huy Chiến đoàn do Thiếu tá Bùi Văn Sảnh chỉ huy Thiếu tá Nguyễn Thọ Lập Chiến Đoàn Phó và tiểu đoàn 1/33 do tôi chỉ huy nhận được một bưu điệp thông báo là Thiếu tá Võ Thanh Ngà, Chỉ Huy Trưởng Trung Tâm Huấn Luyện Dân Chí của Sư Đoàn ở Dù Tho bị VC phục kích bắn chết cùng với 2 sĩ quan trên đường Sóc Trăng về Dù Tho. Được tin này tôi cảm chiêu buồn mà không nói ra vì Thiếu tá Ngà chính là cậu ruột của tôi.

Trở lại công việc của đơn vị, Tôi được lệnh kéo đến tiếp viện Tiểu Đoàn 2/33 bị VC đột kích từ dưới biển lên công sở Dương Hoà đánh Bộ Chỉ Huy của Tiểu Đoàn 2/33 tổn thất rất nặng nề, kể cả toán cố vấn 5 người chết hết. Khi tôi đến nơi VC còn dùng súng AK bắn những người còn sống sót trong công sở. Tôi xin lệnh dùng Đại Bác 57 ly để bắn sập

công sở đang cháy vì Việt cộng còn tại chỗ, chính mắt tôi trông thấy, nhưng Cố vấn tôi ngăn cản vì sợ Toán cố vấn Tiểu Đoàn 2 còn sống. Những cơn gió mau chóng tạo cho ngọn lửa thêm mạnh, cháy thiêu rụi công sở rất mau, lúc bảy giờ đồng hồ gần 3 giờ. Vào được công sở tất cả mọi người ở trong chết cháy thành than. Một thất bại nặng nề vì ý lại dựa lưng vào đồn Nghĩa quân. Sáng sớm Đại tá Phước Tư Lệnh đến tại chiến trường nét mặt buồn so lần đầu tiên ra quân thất bại và cũng trận này mà ông bị mất chức Tư Lệnh. Người thay thế Đại tá Phước là Đại tá Nguyễn Văn Minh. Cả Chiến đoàn được lệnh thu quân di chuyển về Sóc Trăng.

Còn mười ngày nữa là Tết Nguyên đán, cả Chiến đoàn qua phà Bãi Xâu, đường đi Lịch Hội Thượng nước cạn mất nhiều thì giờ. Xuất phát 3 cánh quân một tại Liêu Tu, một tại Viên An, một tại Giồng Tra Dênh qua sông Mỹ Thanh đánh chiếm mục tiêu Giày Lãng vùng tác xạ tự do thuộc địa hạt Vĩnh Châu hướng về Cổ cô. Cuộc hành quân kéo dài 4 ngày. Được lệnh tập trung tại Thạnh Thới An và từ đó kéo về Dù Tho, có xe vận chuyển về Sóc Trăng nghỉ ăn Tết.

Sáng hôm nay mừng một Tết Chào cờ đầu năm nghe Nhật Lệnh mọi người sẽ được gắn cấp bậc chỉ huy theo bản cấp số. Có thể được điều chỉnh cấp bậc mà cũng có thể trả lại khi hết chỉ huy. Lệnh

này sẽ bắt đầu thi hành trong vòng 40 ngày nữa khoảng đầu tháng 4 có hiệu lực. Tôi cũng nằm trong danh sách mang Đại Úy chỉ huy.

Tiểu đoàn tôi được lệnh giữ an ninh Đài Phát thanh Ba Xuyên, tại đây tôi quen với Ông Quản Đốc Đài tên là Dương Văn Tự, Ông Hoàn, chủ sự Phòng Kỹ thuật và Ông, Chủ sự Phòng Chương trình. Các cô Xướng ngôn viên Ngọc Tuyết, Cô Mai, cô Huệ và nhiều người khác nữa mà tôi không nhớ hết tên. Trong suốt thời gian này tôi mang rất nhiều đĩa hát ngoại quốc mà ở Việt Nam ít ai có, tôi mua từ Hoa Kỳ mang về không có dịp nghe vì đi hành quân quanh năm suốt tháng. Đồng bào miền Tây rất thích chương trình âm nhạc của Đài Phát Thanh Baxuyên là nhờ 25 đĩa hát của tôi cho mượn.

Hôm nay có lệnh giải tỏa đơn vị tôi rút về tham dự hành quân không nhớ rõ ngày giờ khoảng sau 20 tháng 2 dl 1965. Tất cả chiến đoàn vận chuyển đến Phụng Hiệp xuất phát tại ngô bảy. Trong khi chờ đợi các đơn vị đến đầy đủ, xe dừng lại tại trường học nơi đặt hàng chục khẩu pháo binh 105 ly yểm trợ cho cuộc hành này. Chúng tôi kéo đến chợ uống Cà Phê, nơi đây đồ thổ sản nhiều nhất là rùa, rắn, lươn, ếch, có giỏ chứa hàng vài trăm con rắn hổ đất và hàng ngàn con rùa chờ đợi xe đưa lên Sài Gòn. Vì sắp đến giờ xuất phát nếu bình thường được đóng quân tại đây những món thổ sản này là những

món nhậu đặc sắc của dân miền Tây. Đến giờ tiến quân dọc theo 2 bờ kinh đi Cà Mau đi càng xa ra khỏi vùng yểm trợ pháo binh thì có phi cơ quan sát bao vùng. Những vị trí pháo binh khác như Ngã Năm Vĩnh Quới Trà Lòng Phước Long kể cả trọng pháo 155 ly, cũng được lệnh yểm trợ cho cuộc hành quân này. Khi đến khu vực Xẻo chích thuộc địa phận Long Mỹ Tiểu đoàn tôi được khoanh vùng ở lại hoạt động trong khu vực Cái Nhào, Vịnh Chèo, Ngan trâu, còn Chiến đoàn trừ tiếp tục tiến quân Hành quân giải tỏa áp lực địch tại vùng Phước Long và Ngan Dừa Kiến Thiện.

Ngày 5 tháng 3 năm 1965, trong khi hành quân vùng Vịnh Chèo Long Mỹ tôi nhận được công điện do phi cơ L 19 thả xuống, ra lệnh cho tôi chuẩn bị rời khỏi đơn vị đi làm quận trưởng. Tâm trạng tôi lúc này không yên, vì đã nhiều lần Sư Đoàn kêu gọi ai tình nguyện đi làm quận trưởng mà lại biết rõ quận nào, vậy mà lần nào cũng báo cáo không có. Tại sao lần này tôi không được hỏi ý kiến. Binh sĩ đang thổi cơm thì được lệnh đánh dấu bãi đáp cho trực thăng xuống bốc tôi đi, giao Tiểu đoàn cho Trung úy Lô Văn Thời, Tiểu Đoàn Phó, còn độ 3 tuần nữa thì Trung úy Thời mang lon Đại úy Chỉ huy ông ta cũng có tên trong danh sách.

Phi cơ trực thăng cất cánh không đầy nửa giờ là đáp xuống Ngã Năm nơi đây đã có lần tôi đi ngang

qua nên không lấy làm lạ về địa thế. Ông Quận trưởng Thạnh Trị là Đại úy Nguyễn hữu Sĩ vừa tử thương. Ông Cai Tổng Mai Viết Phải và Thiếu úy Trương Câu Đại Đội trưởng đại đội 353 Ông Nguyễn Văn Quới Đại diện xã Vĩnh Quới ra sân bay đón tôi. Đi làm quận Trưởng với Ba lô trên vai, trong bộ quần áo trận còn ướt ngoi.

Suốt chiều dài phục vụ trong Sư Đoàn 21 Bộ Binh, Tháng 6 là tháng Kỷ Niệm Chu niên ngày thành lập Sư Đoàn. Năm nào tôi cũng được về Bộ Tư Lệnh nhận lãnh tuyên dương là Đại đội xuất sắc của Sư Đoàn. Về sau Quân kỳ của Tiểu Đoàn 1/33 được nhiều Anh Dũng Bội Tinh với ngành Dương Liễu nên được mang giầy Biểu Chương màu Bảo Quốc Huân Chương.

*
* *